Влада — Радам!

Голос України

Газета Верховної Ради України ◆ № 219 ◆ Середа, 13 листопада 1991 року ◆ Ціна 30 коп. (Передплатникам — 10 коп.).

Поки що, як казав поет, нам нічого діставати з широких штанин, окрім серпастого й молоткастого. Але вже маємо Закон про громадянство, і публікуємо його сьогодні. Читайте, як сказав той же поет, і — завидуйте, — тим, для кого бути громадянином України стане так само звично, як і для всіх інших цивілізованих шведів.

Фото Богдана ПРИЙМАКА.

12 — 13

ЦИТАТА ДНЯ

«Ясно, що звільнення цін на достатньо великій території призведе до їх автоматичного вивільнення й в усіх інших регіонах. Таким чином, початок російської реформи водночас означатиме початок таких самих процесів на всій території колишнього СРСР, незалежно, чи встигли там підготуватися, чи ні».

Єгор Гайдар, віце-прем'єр уряду РРФСР.

ЗАЯВИ ПРЕЗИДЕНТА

Вірменія підтримуватиме існуючі економічні зв'язки республіки й шукатиме мирного вирішення проблеми Нагірного Карабаху, заявив у своїй інаугураційній промові після складення присяги президент Тер-Петросян. Він також повідомив, що Вірменія прагнутиме до поліпшення взаємин з Туреччиною та Іраном.

НА ДУМКУ ЕСТОНІЇ

Загалом успішними назвав результати нещодавніх переговорів між його республікою та делегацією СРСР на чолі із Собчаком естонський прем'єр-міністр Савісаар. Він, однак, зазначив, що деякі розбіжності в позиціях обох сторін ще залишаються. Стосується це насамперед теперішнього естонського кордону на сході. Естонія вимагає повернути їй деякі території, що відійшли до Російської Федерації у 1940 році.

ВДАМОСЯ ДО СИЛИ!

Рішення про інвентаризацію майна частин Радянської Армії, що розташовані в Азербайджані, ухвалив уряд республіки. Про це заявив на нараді командування бакинського гарнізону азербайджанський прем'єр Гасанов. При цьому він наголосив, що у разі непідкорення можливе й застосування сили.

НЕ ЧІПАЙТЕ ДІТЕЙ З ЧОРНОБИЛЯ

У саксонському місті Ціттау на судовому процесі над групою праворадикальних екстремістів, які вчинили 9 травня цього року напад на групу радянських дітей з Чорнобиля, що проходили курс лікування в будинку відпочинку бундесвера, винесено вирок. Вісім молодиків у віці від 18 до 34 років були засуджені до різних строків позбавлення волі, причому максимальний склав 15 місяців. Частина з них — засуджена умовно. Суд визнав підсудних винними у порушенні громадського порядку, розпалюванні ворожнечі між народами. Крім того, двоє обвинувачених були визнані винними у спричиненні тяжких тілесних ушкоджень.

У НАСТУПНОМУ НОМЕРІ

«ТРЕБА ЗУПИНИТИ «ЧЕРВОНЕ КОЛЕСО»...

ЛЮДИ ПРОСТО РОЗГУБЛЕНІ І НЕ ЗНАЮТЬ, ЯК ОЦІНЮВАТИ СИТУАЦІЮ ПІСЛЯ ПУТЧУ.

КУЗБАС відмовив Україні в поставках вугілля коксівних марок — про це заявив заступник глави адміністрації Кемеровської області Микола Крушинський.

Причин дві. По-перше. Україна заборгувала сибірякам з початку року 11 тисяч тонн цукру. Подруге, її представники мають намір купувати металургійну сировину в Кузбасі за дуже низькими цінами, а цукор поставляти за комерційними.

— Ми запропонували торгувати за світовими цінами, але відповіді не одержали, тому і прийняли нинішнє рішення,— пояснив Микола Крушинський.

11

ВЕЛИКА ДРАМА МАЛИХ ЛЮДЕЙ

ВІДСТУПАЮЧИ, ПАРТИЗАНИ ЛИШАЛИ ВСЕ ЗАЙВЕ. ДІТИ ЧАСТО ЙШЛИ В ПЕРЕЛІКУ ЗАЙВИХ ПРЕДМЕТІВ...

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України

◆

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
252047
Київ, вул. Нестерова, 4

◆

ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ:

Приймальня — 446-92-11

ВІННИЦЯ: Валерій Іванович Лазаренко, тел. 7-01-57

ДНІПРОПЕТРОВСЬК: Микола Миколайович Нечипоренко, тел. 68-10-89

ДОНЕЦЬК: Юрій Тимофійович Доценко, тел. 66-31-69

ЗАПОРІЖЖЯ: Олександр Олександрович Михайлюта, тел. 57-17-73

КИЇВ: Валентина Вікторівна Писанська, тел. 228-34-24

ЛУГАНСЬК: Сергій Олександрович Скиба, тел. 54-15-40

ЛЬВІВ: Оксана Євгеніївна Теленчі, тел. 35-51-20

ОДЕСА: Георгій Федорович Воротнюк, тел. 22-47-69

ПОЛТАВА: Григорій Федосійович Гринь, тел. 7-46-09

РІВНЕ: Сергій Кирилович Мельничук, тел. 2-21-30

СУМИ: Віталій Павлович Максютенко, тел. 6-99-39

УЖГОРОД: Микола Степанович Горват, тел. 2-02-79

ХЕРСОН: Іван Федорович Калиниченко, тел. 6-36-32

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ: Михайло Федорович Васильшко, тел. 6-78-14

ЧЕРКАСИ: Лідія Іванівна Титаренко, тел. 47-12-87

ЧЕРНІВЦІ: Василь Іванович Бабух, тел. 2-63-15

ЧЕРНІГІВ: Сергій Олегович Павленко, тел. 95-74-18

◆

Рукописи не рецензуються і не повертаються.

◆

Індекс 60955

Тираж 158.700

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

◆

Газета виходить 5 разів на тиждень.
Сьогодні на 16 сторінках.

Вибори Президента

НЕ ТВЕРДА, НЕ ЖОРСТКА, А ЗАКОННА...

Саме так визначив характер майбутньої влади в Україні один з кандидатів у Президенти нашої держави Леонід Макарович Кравчук під час перебування в Луганській області, і настороженій аудиторії — а саме такою вона переважно була на початку зустрічей у Сіверськодонецьку, Стаханові, Луганську — ці слова прийшлися до вподоби.

Звичайно ж, Леонід Макарович добре розуміє проблеми «східняків». Люди не знають, що на них чекає попереду. А раптом насильницька українізація, самоізоляція України, масове безробіття?

Цього, ясна річ, не можна допустити і цього не буде. Завдяки Договору про економічну співдружність, головним пунктом якого для нас є тісний зв'язок з Росією, ми зможемо одержувати хліб і нафту. Економіка України й надалі діятиме належним чином.

Кандидат зазначив, що луганчани добре розуміють політичну ситуацію, орієнтуються в ній. Але йому все ж довелося влаштувати невеличний політичний лікнеп. Було питання: що таке соборність України? Аудиторія залишилася приємно здивованою, що все це аж ніяк не націоналістичні вигадки, а цілком прийнятна для кожного громадянина річ. Не можна далі дивитися на світ, на самих себе з позицій «ковбасної» свідомості. Треба бачити тих, хто прагне вбити клин між Сходом і Заходом України. Ми не сповідуємо націоналізм, але й національний нігілізм прийняти не можемо, звучало у відповідь.

Ясна річ, всі пам'ятають, де Кравчук працював до свого головування у Верховній Раді. Зараз, сказав Леонід Макарович, я зрозумів, що жодна партія не ставить попереду народ, а потім себе. Все відбувається навпаки. І тому, на думку Кравчука, він особисто і партії обійдуться один без одного. Отож Леонід Макарович в жодну партію вступати не збирається. Ці слова були зустрінуті оплесками. Щодо колишньої компартії України Кравчук зазначив, що він давно нажив собі недругів, коли висловив своє бачення її як партії парламентського типу. Компартія могла б зберегтися, коли б рішуче висловилася проти серпневого путчу. Це могло б бути її зоряною годиною. Як відомо, нічого подібного не сталося.

Не тільки в актових залах зустрічався Леонід Макарович з людьми. Він ходив вулицями міст, причому за ним не тягнувся звичний довгий шлейф свити, і кожний, хто хотів, мав можливість поговорити віч-на-віч з главою нашої держави.

Завітав Кравчук і в дитячу поліклініку міста Стаханова. Хороше приміщення. Раніше тут були управлінці тресту «Стахановвуглебуд». Коли ж вони були змушені потіснитися, жителі міста відразу відзначили, що все ж очікувані позитивні зміни в суспільстві відбуваються.

Сергій СКИБА, Володимир СКАНЯ, спеціальні кореспонденти «Голосу України».

Треба вміти домовлятися

Хронічно хворій економіці було приділено максимум уваги на прес-конференції кандидата у Президенти України Володимира Гриньова, що відбулася вчора в редакції газети «Н'юс фром Юкрейн».

— Нині виникла ідея створення аналогу РЕВ,— підкреслив Володимир Гриньов, відповідаючи на запитання вашого кореспондента.— У тій організації ходив переказний карбованець. В аналогічній нині буде доларовий кліринг. Україна виходить з пропозицією, що грунтується на ідеї, яку висунув Сорос,— створення клірингової системи взаємних розрахунків. Під це виділятимуться великі кредити. Зокрема, Сорос обіцяв, що для створення цієї діючої структури буде виділено приблизно 18 мільярдів доларів. Це лише один з головних механізмів взаємовідносин України з іншими державами.

Однак Володимир Гриньов вважає, що Україна для становлення своєї економіки передусім має мобілізувати свої ресурси сама, вона сама, не сподіваючись на допомогу української діаспори, має виходити з кризи. Можна розраховувати, вважає кандидат у Президенти, лише на її підтримку, на орієнтування, як то кажуть у світі бізнесу, у державних структурах за кордоном.

Зрозуміло, що журналісти не обійшли увагою і факт парафування Договору про економічне співтовариство. Цей договір Володимир Гриньов оцінив як необхідність, водночас погодившись із тим, що певною мірою документ ставить під загрозу політичний суверенітет України.

— Але ж треба розуміти, — зазначив він,— що абстрактний суверенітет неможливий. Домовляючись про будь-що, сторони все одно мають у чомусь певною мірою ущемлювати свої інтереси. Водночас, домовляючись, кожна з них має проводити найбільш вигідні для себе умови. Якось американські журналісти запитали мене: коли, на мою думку, Америка визнає Україну? Я назвав багато умов. А виявляється, досить однієї: коли Україну визнають її сусіди. Тобто, треба вміти домовлятися.

Гадаю, що цікавими для читачів будуть і відповіді на запитання українських журналістів особистого характеру.

— Ви досі вважаєтеся мешканцем Харкова?

— Так. Я там прописаний. Стати киянином не хочу, хіба що колись одержу тут службову квартиру.

— Чи можна сказати, що ваша передвиборна кампанія ведеться у рівних умовах з іншими кандидатами?

— Ні. Я дуже запізнився з розгортанням цієї кампанії.

— Ваше ставлення до Указу Бориса Єльцина щодо Чечено-Інгушетії?

— Це була його серйозна політична помилка. Але від цього моє ставлення до нього, як до особи, не змінилося.

Вікторія СВІТЛАНОВА.

У СИСТЕМИ Є РЕЗЕРВИ

Найчастіше зустрічається з представниками села кандидат у Президенти України О. Ткаченко. Він вважає, що «політика і політики вже не обслуговують, а, навпаки, розвалюють економіку». Під час зустрічей з трудівниками сільського господарства Чернігівщини О. Ткаченко підкреслив, що колгоспно-радгоспна система ще не розкрила себе до кінця.

«Необхідно поставити наших сільських трудівників в один ранг з усіма громадянами країни, — зазначив кандидат. — Сказати їм «Спасибі!» і попрацювати на них одну, максимум дві п'ятирічки».

Сергій ПАВЛЕНКО.
Чернігів.

ПРОДОВЖУЄМО ДРУКУВАТИ ЛИСТИ ЧИТАЧІВ НА ПРОГРАМИ, ІНТЕРВ'Ю, ВИСТУПИ КАНДИДАТІВ В ПРЕЗИДЕНТИ УКРАЇНИ, ЯКІ БУЛИ ОПУБЛІКОВАНІ В НАШІЙ ГАЗЕТІ.

Думка читача

ЧИ ТРЕБА БІГТИ МАРАФОН?

Мене зачепила за живе програма і думки кандидата в Президенти Олександра Ткаченка. Все ніби розумно, зважено. Але чому ж тоді склалася кризова ситуація з продовольством? І кому нести за це не лише моральну, а й службову відповідальність? Як на мене, то краще було б державному міністрові — міністрові сільського господарства України Олександрові Ткаченку дбати про те, щоб нагодувати народ, а не бігти президентський марафон.

І ще. Не буду полемізувати з філософських питань з Олександром Миколайовичем. Проте в мене, економіста, виникають сумніви стосовно аграрної реформи — через перетворення колгоспів і радгоспів в інші форми господарювання. Як один із прикладів цього є його непослідовність щодо майбутнього фермерства. З одного боку, він засуджує фермерство, а з другого, ніби підтримує. Сьогодні ж фермери потребують захисту від сваволі місцевих «поміщиків» та їхніх лакуз. То ж робімо висновок, що крісло Першого Президента України не для Олександра Ткаченка. Треба спочатку сплатити народові свій борг — обіцянку, яку він давав, коли його призначали на пост державного міністра.

Григорій ХАУСТОВ, економіст.

Фастів.

АБИ ВСЕ БУЛО ГАРАЗД

Учора під проводом першого заступника Голови Верховної Ради І. Плюща відбулося засідання Тимчасової комісії з питань всеукраїнського референдуму, де були розглянуті найголовніші заходи, аби ця акція пройшла без якихось збоїв і несподіванок.

Члени комісії зазначали, що не скрізь люди готові до референдуму, їм треба допомогти об'єктивною інформацією, правдивими матеріалами, аби чітко визначити свою позицію 1 грудня. Це тим більш важливо, що підтвердження чи заперечення проголошеного Акта про незалежність означатиме довір'я чи недовір'я до нинішнього складу Верховної Ради України.

Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

ЗВЕРНЕННЯ

групи депутатів Верховної Ради до народу України

Ми, народні депутати України, представники різних партій, регіонів і національностей, заявляємо, що на виборах Президента України ми будемо підтримувати кандидатуру голови Народної Ради Ігоря Юхновського.

Впевнені, що саме навколо академіка Юхновського може сформуватися сильний політичний центр, як запорука стабільності та послідовності в процесі будівництва демократичної Української держави.

Саме Юхновський на посаді Президента, на нашу думку, найкраще з усіх кандидатів зможе забезпечити швидкий та ефективний перехід до вільного ринку, а значить і вихід з соціально-економічної кризи.

За півтора року спільної роботи у Верховній Раді ми переконалися, що життєвий досвід нашого лідера дозволяє йому знаходити спільну мову з представниками різних організацій з різними поглядами, а саме це необхідно для формування нової структури виконавчої влади та уряду народної довіри.

Послідовно виступаючи проти тих, хто хотів би НІЧОГО не міняти, і проти тих, хто хотів би зламати і змінити ВСЕ, маючи за орієнтири людяність, моральність і компетентність, Ігор Юхновський, на наш погляд, якнайкраще відповідає вимогам до Президента великої держави — України.

НАРОДНІ ДЕПУТАТИ УКРАЇНИ:

Гнаткевич Ю. В. — м. Київ
Дзюба М. Г. — м. Київ
Ємець О. І. — м. Київ
Кислий П. С. — м. Київ
Костенко Ю. І. — м. Київ
Крижанівський В. П. — м. Київ
Шовкошитний В. Ф. — м. Київ
Зінченко А. Л. — Вінницька обл.
Мельник М. Є. — Вінницька обл.
Мокін Б. І. — Вінницька обл.
Віцяк П. І. — Волинська обл.
Байрака М. М. — Дніпропетровська обл.
Веретенніков В. О. — Дніпропетровська обл.
Корж А. В. — Дніпропетровська обл.
Коробко М. І. — Дніпропетровська обл.
Кучма Л. Д. — Дніпропетровська обл.
Мельник А. М. — Дніпропетровська обл.
Сметанін В. І. — Дніпропетровська обл.
Гусєв В. І. — Донецька обл.
Васильєв В. І. — Донецька обл.
Задорожний Б. В. — Донецька обл.
Колеснік С. В. — Донецька обл.
Маслюк Г. Є. — Донецька обл.
Серебрянников Ю. П. — Донецька обл.
Слєднєв В. П. — Донецька обл.
Островський З. В. — Донецька обл.
Ясинський В. В. — Донецька обл.
Герц І. І. — Закарпатська обл.
Шепа В. В. — Закарпатська обл.
Білий Л. С. — Запорізька обл.
Соболєв С. В. — Запорізька обл.
Шевченко В. П. — Запорізька обл.
Осадчук П. І. — Ів.-Франківська обл.
Капштик І. М. — Київська обл.
Панченко В. Є. — Кіровоградська обл.
Влох О. Г. — Львівська обл.
Гринів І. О. — Львівська обл.
Павлюк С. П. — Львівська обл.
Стецьків Т. С. — Львівська обл.
Кінах А. К. — Миколаївська обл.
Мазур Ю. М. — Одеська обл.
Носов В. В. — Полтавська обл.
Шкарбан М. І. — Полтавська обл.
Баталов В. Г. — Рівненська обл.
Костюк О. В. — Рівненська обл.
Пилипчук В. М. — Рівненська обл.
Червоній В. М. — Рівненська обл.
Воробйов О. М. — Сумська обл.
Піскун О. І. — Сумська обл.
Завадська К. П. — Тернопільська обл.
Гайсінський Ю. О. — Харківська обл.
Усатенко В. І. — Харківська обл.
Філенко В. П. — Харківська обл.
Щербина В. О. — Харківська обл.
Лебедик П. В. — Херсонська обл.
Марков Б. І. — Херсонська обл.
Пулінець П. М. — Херсонська обл.
Ткачук А. Ф. — Хмельницька обл.

УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТР У САНКТ-ПЕТЕРБУРЗІ

Лист до редакції

Звертається до вас корінний галичанин родом зі Львівської області. Волею долі опинився і постійно проживаю тепер у Санкт-Петербурзі.

У дні святкування повернення місту історичної назви, яке відмічається під девізом «Віват, Санкт-Петербург!», хотілося б розповісти про події щодо минулого й теперішності нашого міста, зв'язків України й Росії. Справа в тому, що тепер у Санкт-Петербурзі проживає понад 130 тисяч українців. Історія міста на Неві тісно пов'язана з Україною, з такими видатними діячами її культури, як Т. Г. Шевченко, Є. П. Гребінка, М. І. Костомаров, Д. І. Яворницький та інші. Як відомо, українці становили численний загін будівельників міста святого Петра. Україна підтримує тісні контакти з Північно-Західним економічним регіоном Росії. Все це обумовило народження ідеї створення культурно-комерційного центру «Україна» в нашому місті.

Ідея визрівала поступово. Було створено Раду засновників. Потрібна була підтримка влади міста. Необхідно було знайти розуміння і на Україні.

До Києва я збирався кілька місяців, затримували справи. Врешті-решт, у серпні я опинився в столиці України. Цього разу привели мене сюди не стільки плани, про які я вже розповів, скільки сумна новина про смертельну хворобу мого давнього друга, чудового оперного співака.

Мій приїзд випав на три пам'ятних серпневих дні: 19—21-ше. Не стану описувати всіх митарств, пов'язаних з організацією похорон у дуже складній психологічній атмосфері путчу. Скажу тільки, що цими напруженими днями нам дуже допомогли співробітники «команди» Голови Верховної Ради України Випадок дозволив познайомитися й пізнати їх ближче. До сих пір дивуюсь, як у круговерті тих драматичних днів, великої зайнятості, знайшовся в них час виявити співчуття, допомогти нам достойно провести в останню путь нашого друга.

Потім я читав різні відгуки про розвиток ситуації в серпневі дні в українському керівництві, про «непослідовність», «нерішучість» його кроків. Не такий вже я й політик. Скажу просто як людина з боку, яка спостерігала за людьми з «команди». Було одне: тверда рішучість відстояти інтереси України, її народ, неприйняття дій путчистів. Саме 19-го в нас відбулася перша розмова про необхідність зміцнення зв'язків із Пітером, з нашим мером А. Собчаком. Пам'ятаю, як 21-го ми разом раділи провалу ДКНС.

Через кілька днів я знову відвідав Київ. Знову були зустрічі у Верховній Раді, в Міністерстві культури України. Результатом їх став лист Л. Кравчука до мера Санкт-Петербурга. Завдяки цьому листу ми й організуємо тепер наш Центр. Докладнішу інформацію про нього ми сподіваємося передати пізніше. Певен, після підписання економічної згоди між Україною і Росією, контактів на вищому рівні, робота нашого культурно-комерційного Центру одержить новий імпульс.

Хотів би через вашу газету подякувати всім тим, хто допоміг нам.

В. МОРОЗ.
Санкт-Петербург.

ЗАЯВА НАРОДНОГО РУХУ

з приводу парафування міждержавної економічної угоди

6 листопада 1991 року відбулася подія, яка становить реальну загрозу Україні на шляху до її державності. Верховна Рада на пропозицію Прем'єр-міністра дала згоду на парафування міждержавної економічної угоди. Уряд України засвідчив у черговий раз, що він не готовий до виконання функцій повноцінного уряду суверенної держави, а воліє зберегти функції колоніальної адміністрації. Парафований економічний договір не передбачає механізмів вирішення економічних проблем, а є насамперед політичним документом, спрямованим на збереження радянської імперії. Цей договір суперечить Акту про державну незалежність України, Закону про економічну самостійність України, робить реальною загрозу економічної експансії сусідніх держав, руйнацію споживчого ринку та соціальної інфраструктури України.

Народний Рух України застерігає — ратифікація підписаного Прем'єром Фокіним договору перекреслює найбільші здобутки на шляху національно-визвольних змагань, стає реальною загрозою відродженню української держави.

Обраний за умов однопартійного диктату вищий орган законодавчої влади, який нехтує інтересами свого народу, власними рішеннями, таким кроком позбавить себе права на існування.

Воля українського народу до своєї державності незнищенна, що вочевидь має засвідчити референдум 1 грудня. Наше «Так» Акту про державну незалежність України стане потужним гарантом просування України до реальної державності, до захисту інтересів нашого народу.

Голова Руху,
народний депутат України

Іван ДРАЧ.

Нотатки небайдужого

РЯТУЙМО НАШІ ДУШІ!

Не скажу про інших, а я знаю напевне, що незалежність держави Україна — це тільки питання часу, до того ж недалекого. Першого дня календарної зими 1991—1992 років усі ми матимемо приємність привітати одне одного з історичною подією в житті Української держави, в житті кожного з нас.

І буде велике свято в душах усіх людей, усіх народів України і численних українців поза її межами, які розуміють, що свобода — то природний стан людини і держави. І буде наша вдячність багатьом поколінням українців, починаючи від перших запорожців і кінчаючи останніми так званими дисидентами, які поклали свої бентежні голови за волю України.

Референдум підтвердить наші прагнення жити в незалежній державі. І це буде тільки початком нового життя. Немає сумніву, що в незалежної держави завжди більше клопотів, ніж у такої, котрою правлять з центру, розташованого десь поза її межами. І в цьому новому житті народові України треба буде знати багато такого, чого він досі не знав. І не відчував. От, скажімо, існують на світі козацькі літописи, та ми їх не читали. Були колись в українській землі храми, проте на наш час більшість з них знищено або занедбано. Були в нас прадіди великі, та про них ми мало що знаємо. Часом навіть не відаємо, де їхні могили. Створюється враження, наче вони зовсім і не жили, а ми з'явилися на цей світ без їхньої участі.

Так от, про святі для України могили.

Не так давно до редакції «Голосу України» прийшла киянка, кандидат технічних наук Н. Скворцова. Перед цим вона повернулась із Соловків, де, зокрема, розшукала могильну плиту Петра Калнишевського. Ніна Василівна розповіла про свої прикрі враження від занедбаності тамтешнього меморіалу. Вона принесла також кілька розмножених на ксероксі аркушів паперу, помережаних сотнями підписів громадян республіки, що стояли під ось цим текстом:

«Комісії Верховної Ради України з питань культури та духовного відродження.

Соловецькі острови стали останнім притулком для багатьох українців. Мабуть, першим соловецьким мучеником-українцем був Петро Калнишевський. Першим, але не останнім.

Настав час гідно вшанувати пам'ять усіх наших земляків, які загинули на Соловках...

Просимо ухвалити рішення про організацію фонду пам'яті «Соловецькі мученики-українці», метою якого має бути створення відповідного меморіалу».

За цими стриманими суто діловими словами вбачається мені червоне імперське колесо терору проти волелюбного народу, яке стоїть серед моря крові. Це колесо ніколи не зупинялося. Мало воно роботу в сімнадцятому столітті, трощило українські кістки й у двадцятому. Спочатку нищило запорожців, потім усіх, хто співчував справі Запорозької Січі, хто виступав за непідлеглість України.

Нещасна свята земля України! Здається, досить узяти її у жменю, добряче стиснути, і з неї потече кров.

Якщо ми хочемо, щоб матір Україну шанували наші діти, ми повинні, відшукавши могили наших великих пращурів, відкрити їх народові для поклоніння. І для прокляття катів, котрі вкоротили життя цим лицарям честі — починаючи від стародавніх гетьманів і кінчаючи письменниками, які не згодилися бути підспівувачами чужої неправди і загинули в пору сталінського або й зовсім недавнього лихоліття.

Великих українців у всі часи намагалися ламати й нищити подалі від рідних стріх. З цієї причини в Україні немає багатьох їхніх могил. Давно гуляє світом приповідка: нашого цвіту по всьому світу. Що ж, настала пора цей цвіт збирати і звозити в Україну, яка виборола незалежність.

З'ясовується, що так думаю не тільки я. Вчитуючись у прізвища на аркушах, я натрапив на підпис і шанованого Л. Лук'яненка, який подав від себе ще й таку пропозицію: «Перенести тіла славних синів України, що загинули на чужині в боротьбі за волю України, на рідну землю».

А й справді, чому б громадськості краю не прислухатися до цієї думки і не створити в якійсь мальовничій місцевості України пантеон, де покласти на вічний спочинок прах кращих синів та дочок України, розкиданий по всьому світу? Настала пора привезти останки наших великих додому, гідно поховати їх і надати людям можливість поклонятися цим святиням.

Народ України повинен знати своїх великих.

Україна має стати місцем зосередження всього українського.

Тепер нашому суспільству дуже важко. Бракує коштів навіть для того, щоб подбати про найголовніші потреби живих. Так що в декого може виникнути сумнів: чи варто нині займатися далекими могилами? Проте не забуваймо, що упорядкування святих місць України — це піклування про духовне здоров'я живих. Без таких клопотів народу не буває.

Цього від нас вимагає статус незалежної держави.

Борис СИДОРЕНКО.

Телеграфним рядком з Луцька

СПІЛКА БІЗНЕСМЕНІВ

задумана як громадська організація, що захищатиме інтереси підприємців Волині. На установчих зборах обрано оргкомітет Спілки.

ПРИВАТИЗУЄТЬСЯ ЖИТЛО

З початку року жителями області викуплено 766 квартир і 350 одноквартирних будинків. Місцевий бюджет отримав від цього 6,4 мільйона карбованців.

ФІРМА «СІКОБЕР»

з Італії взялася за технічне переоснащення Луцького заводу синтетичних шкір, уклавши контракт на 13,5 мільйона німецьких марок.

АРХЕОЛОГИ СВІДЧАТЬ,

що біля нинішнього села Городок Луцького району наші далекі предки займались не лише землеробством, а й виготовляли жіночі прикраси з дорогоцінних металів, робили світильники, що не поступалися навіть римським.

З КОВЕЛЯ ДО ВАРШАВИ

можна доїхати автобусом, що курсує по неділях і вівторках. Це вже тринадцятий автобусний маршрут між Волинню та Польщею.

Богдан БЕРЕКЕТА.

Анонс

Дресирувальники ЕОМ

Вже протягом кількох років, двічі на місяць, у Києві відбуваються зібрання програмістів — як столичних, так і приїжджих. Що це за люди й заради чого вони збираються? Якщо коротко — заради того, щоб надолужити нашу відсталість у галузі інформатики. Усі клопоти (до речі, некомерційні!) узяли на себе спеціалісти з КІЦА та КІНГ. Усе почалося з простого бажання поспілкуватися, а переросло в багатолюдні авторитетні семінари, де розповсюджуються спеціальні часописи, проводяться олімпіади, конкурси, конференції. Зібрання відбуваються кожного останнього вівторка та кожного другого четверга. Завтра, до речі, той самий «другий четвер». Отже, зустріч відбудеться о 15 годині в актовому залі Торговельно-фінансового інституту, поблизу станції метро «Піонерська». Двері відчинено для всіх бажаючих.

Валерій ЛИСЕНКО.

Київ.

ПРОКУРОР ІЗ СВІЧКОЮ

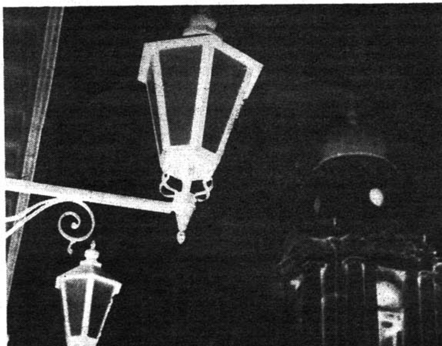
Реалії

У продовольчому магазині № 2 міста Краснопілля одному з покупців стало погано. Подзвонили по «03», але чергова відповіла: одна машина на виклику, решта — без бензину. Мовляв, чекайте. Ще кілька разів телефонували на станцію швидкої допомоги — все марно. Зупинити ж будь-яку машину, аби доставити конаючу людину до лікарні, ніхто не здогадався. Так і не дочекавшись милосердя, колишній вчитель помер. Коли ж прокурор приїхав оглянути небіжчика, в магазині погасло світло. Довелося прокурору виконувати свої сумні обов'язки при свічці.

Віталій МАКСЮТЕНКО.

Сумська область.

Фото Любові КАЛЕНСЬКОЇ.

Проблема

«Україну» продали «Союзові»

Сенсаційне повідомлення почули учасники останньої сесії Кіровоградської міської Ради на одному із своїх засідань: готель «Україна», що в центрі міста на площі Кірова, днями продано акціонерному товариству «Союз». Всього-на-всього за 207 тисяч карбованців. Начальник обласного управління комунального господарства Г. Книшов, від якого народні обранці зажадали відповіді з приводу незаконної операції, що грубо порушує постанову Верховної Ради України про встановлення мораторію до змін форм власності, зовсім не розгубився, а навпаки, почав переконувати присутніх: гешефт цілком законний. Управління не має коштів для ремонту готелю, отож нічого іншого не залишилося, як продати його тому, в кого вони є.

Онімілі від такого зухвальства депутати міської Ради почали підраховувати. І вийшло: нині середня квартира коштує не менш як 70 тисяч, а тут — кількаповерхове приміщення з рестораном за таку символічну суму. І чому не міськраді, яка для доброго діла кошти знайшла б, а якомусь «Союзові» — колективно-приватному підприємству з московською пропискою.

Ще раз довелося подивуватися народним обранцям, коли мова зайшла про передачу законсервованого виробничо-лабораторного корпусу центру науково-технічної інформації швейній фабриці «Україна». Підприємству катастрофічно не вистачає виробничих площ, люди працюють в жахливих умовах, а неподалік старого автовокзалу тривалий час гуляє недобудоване приміщення. Віддамо його фабриці, запропонували депутати, виділимо кошти і вже через два роки матимемо значний приріст продукції, додаткові робочі місця, зможемо працевлаштувати інвалідів.

Та й цій «Україні» явно не поталанило. Бо директор центру А. Бондаренко рішуче відкинув таку пропозицію. Його колектив теж у поганих умовах, до того ж приміщення самі в змозі добудувати. Ось нещодавно знайшли собі партнера, який на пайових умовах згоден добудувати законсервований корпус.

— Хто ж отой партнер? — зацікавилися депутати.

— Товариство «Союз», — почули у відповідь.

Не буду передавати всієї напруженості тих пристрастей, що завирували на сесії, тих епітетів і означень, адресованих керівникам облвиконкому і його управління комунального господарства. Скажу тільки, що сесія не погодилася з таким перебігом справ, а звернулася до прокуратури області з проханням вжити невідкладних заходів, прокурорського реагування до змін форм власності, укладених всупереч мораторію. Так що, певне, доведеться філіалу «Союзу» розпрощатися з омріяним готелем. Хоча хто знає, адже серед його засновників, крім московського акціонерного товариства з одноіменною назвою, Кіровоградські облвиконком і міськвиконком, — обласний комітет агропромислових формувань, облуправління Житлосоцбанку. Тому й вдається ділкам з «Союзу» так легко скуповувати майно, що належить нині українській державі.

Микола ВОЛОК.

Кіровоград.

Армія і влада

НЕ В ГЕНШТАБІ, А В МІСЬКРАДІ

У Житомирі керівництво міста зустрілося з командуванням та офіцерами місцевого гарнізону. Голова міськради, народний депутат України В. Мельничук розповів про зусилля Верховної Ради, спрямовані на створення української армії, проаналізував ситуацію, що склалась в армії після проголошення незалежності України, відзначив необхідність посилення соціальних гарантій військовослужбовцям. А офіцери висловили ряд слушних пропозицій щодо закону про перехідний період в армії, нового тексту військової присяги тощо. Прийнято домовленість про конкретну взаємодію місцевої влади з армією.

Валерій КОСТЮКЕВИЧ, консультант міськради.

Житомир.

Подробиці

ТЕРКОМ ПОЧИНАЄ ДІЯТИ

З 1988 року жодного разу не підвищувалася платня вільнонайманим робітникам і службовцям Збройних Сил. Тепер їхні ставки і оклади в три й більше разів нижчі, ніж у працюючих у народному господарстві. Все це створило в трудових колективах соціальну напруженість, призвело до відпливу висококваліфікованих спеціалістів.

З метою захисту законних прав та інтересів цих людей територіальний комітет (терком) профспілки робітників і службовців Київського військового округу вжив надзвичайних заходів. На засіданні президії теркому створено координаційний комітет дій трудових колективів для проведення акцій протесту проти різкого зниження життєвого рівня. Прийнято рішення: в разі невжиття дійових заходів щодо виконання висунутих вимог оголосити 15 листопада днем єдиних профспілкових дій. У ході акції протесту намічено провести мітинги, збори та інші заходи. Надіслано також телеграми на адресу Президента СРСР і міністра оборони з вимогою негайного вирішення питання про підвищення зарплати робітникам і службовцям Збройних Сил до рівня, передбаченого для аналогічних категорій трудящих.

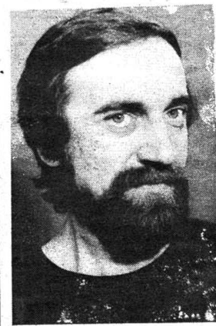
Укрінформ.

Прем'єри

ВЕРШИНУ БРАТИ ВАРТО

На українському мистецькому небосхилі прем'єра трагедії «Король Лір» у Харківському драмтеатрі імені Шевченка — давно очікувана подія. Символічно, що вперше на Україні «Короля Ліра» поставлено саме в Харкові понад 150 років тому, а остання (не здійснена) постановка Леся Курбаса, засновника цього театру — теж «Король Лір»...

І ось Лір знову на березільській сцені. Це перша робота у цьому колективі нового головного режисера Ігоря Бориса, його давня мрія (ще 10 літ тому намагався поставити трагедію в Запоріжжі з актором К. Параконьєвим). «Я лиш прагну відродити все те, що було закладено Курбасом у цьому театрі, — каже І. Борис, — бо курбасівський метод мистецького перетворення в українському інтелектуальному театрі було знищено».

Чи готовий театр братися за такі складні завдання — відроджувати традиції, грати вершинний твір Шекспіра? Борис вважає, що головне є: акторський ансамбль, що зберіг дух березільців, хоче і вміє титанічно працювати.

Прем'єра відбулась у кінці жовтня. Що таке цей «Король Лір»? За основу художнього оформлення вистави взято скіфське мистецтво, але для Бориса не існує конкретних часових вимірів — є людина, її вчинки, її природа. Тут важко визначити головного героя, це поліфонія людських взаємин і дій, де винні всі й страждають усі. Такий шлях і короля Ліра, чудово зіграного Л. Тарабариновим, — через власний біль і приниження до співчуття іншим приниженим. Навпаки, Едмунд (актор С. Бережко) через приниження йде до злочину. Головна тема вистави — совість. Її носій, Блазень, зіграний В. Маляром, постає як образ майже символічний.

І. Борис назвав свою виставу «трагі-гротесковою притчею». Пробудження совісті — апофеоз лірівського пізнання. Лір — просто Людина. Така, як ми. Отже, це — і наша тема... Заради цього театрові варто було долати вершину.

Світлана УНІГОВСЬКА.

На фото: режисер Ігор БОРИС.

Коротко

САМБО ДЛЯ ПАНЯНОК

У Харкові, при Центральному лекторії, відкрилась недільна жіноча гімназія. Крім основ світського етикету, танців і риторики, у програмі є й такі дисципліни, як сексуальна культура й основи самооборони.

Укрінформ.

ОХ, НЕДАРМА

У райцентрі Сватово Луганської області одного суботнього дня сотні мешканців не отримали газет: усі машини з АТП 10908 були орендовані на весільні обряди. Недарма ж зветься — Сватово...

ІВА «Схід».

МЕР, ...

Шестеро ...
тендувало н...
Чернівецько...
конкому. Зн...
ри голосува...
чити найдос...
міг Віктор ...
освітою, гол...
місії з пита...
правопорядн...
лодший мер...
Павлюк скл...
раження го...

ВІД...

Як уже ...
та, позачер...
карпатсько...
під тиск...
та групи...
ла рішення...
перевибори...
корпусу. П...
валося ще ...
з Верховно...
повідомили...
не передба...
нодавством...
вих структ...
цях відбу...

Уперше ...

І З...

У програ...
фонічного ...
ра «Украї...
що відбув...
раз лунал...
виконуєть...
А якщо ...
му концер...
І синьо...
Республі...
політичног...
центру іме...
національн...
дія М. Ве...
ва П. Чуб...
не вмерла ...
і вперше ...
Левку Лу...
говорити ...
про музик...
вав вечір, ...
так не об...
висока дух...
Уперше ...
«Лірична ...
ру Федора...
ського ко...
1945 р. р...
«Моєму до...
ну М. А....
кову». Мо...
лись пота...
твір Ігоря...

І...

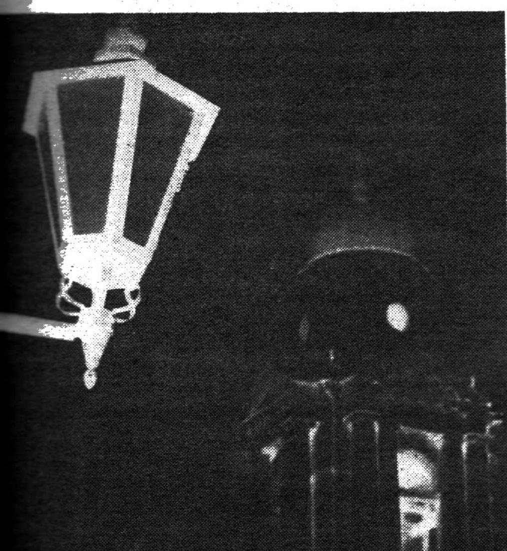
При вх...
приміщен...
рокомбіна...
личка так...
лів-Подіх...
КПУ. Па...
цукрокомб...
дільський ...
лу. Коміт...
ївський ц...
самій тер...
приміщен...
шані й та...

Знай на...

ХМ...

29 вере...
раїни бул...
час і стрі...
ведено на...
нак це ...
на роботі ...
ни виходя...
стоїть вис...
чувати до...
І для то...
світловий ...
денних р...
шили пов...
годин ра...
17-й.

З СВІЧКОЮ

...ну»
...ові»

...танньої сесії
...засідань: го-
...днями про-
...ського за
...ління кому-
...ні обранці
..., що грубо
...встановлення
...згубився, а
...ілком закон-
...о, отож ні-
...ому, в кого

...ра, який на
...згоден до-
...онсервований

...партнер?—
...тати.
«Союзу», —

...давати всієї
...пристрас-
...ли на сесії,
...значень, ад-
...никам обл-
...о управлін-
...господарст-
..., що сесія
...таким пере-
...рнулася до
...області з про-
...невідкладних
...ерського реа-
... форм влас-
... всупереч
...що, певне,
...алу. «Союзу»
... омріяним
... знає, ад-
...засновників,
..., акціонер-
...о одноімен-
...ровоградські
...міськвикон-
...комітет аг-
...формувань,
...житлосоцбан-
...ться ділкам
...легко скупо-
...що належить
...державі.

...за ВОЛОК.

...АРМА

...Сватово Лу-
...одного су-
...мешканців
...: усі маши-
...8 були орендо-
...обряди. Не-
... — Сватово...

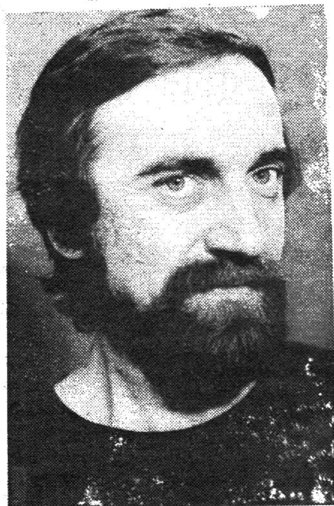
...ВА «Схід».

Прем'єри

ВЕРШИНУ БРАТИ ВАРТО

На українському мистецькому небосхилі прем'єра трагедії «Король Лір» у Харківському драмтеатрі імені Шевченка — давно очікувана подія. Символічно, що вперше на Україні «Короля Ліра» поставлено саме в Харкові понад 150 років тому, а остання (не здійснена) постановка Леся Курбаса, засновника цього театру — теж «Король Лір»...

І ось Лір знову на березільській сцені. Це перша робота у цьому колективі нового головного режисера Ігоря Бориса, його давня мрія (ще 10 літ тому намагався поставити трагедію в Запоріжжі з актором К. Параконьєвим). «Я лиш прагну відродити все те, що було закладено Курбасом у цьому театрі, — каже І. Борис, — бо курбасівський метод мистецького перетворення в українському інтелектуальному театрі було знищено».

Чи готовий театр братися за такі складні завдання — відроджувати традиції, грати вершинний твір Шекспіра? Борис вважає, що головне є: акторський ансамбль, що зберіг дух березільців, хоче і вміє титанічно працювати.

Прем'єра відбулась у кінці жовтня. Що таке цей «Король Лір»? За основу художнього оформлення вистави взято скіфське мистецтво, але для Бориса не існує конкретних часових вимірів — є людина, її вчинки, її природа. Тут важко визначити головного героя, це поліфонія людських взаємин і дій, де винні всі й страждають усі. Такий шлях і короля Ліра, чудово зіграного Л. Тарабариновим, — через власний біль і приниження до співчуття іншим приниженим. Навпаки, Едмунд (актор С. Бережко) через приниження йде до злочину. Головна тема вистави — совість. Її носій, Блазень, зіграний В. Маляром, постає як образ майже символічний.

І. Борис назвав свою виставу «трагі-гротесковою притчею». Пробудження совісті — апофеоз лірівського пізнання. Лір — просто Людина. Така, як ми. Отже, це — і наша тема... Заради цього театрові варто було долати вершину.

Світлана УНІГОВСЬКА.

На фото: режисер Ігор БОРИС.

Армія і влада

НЕ В ГЕНШТАБІ, А В МІСЬКРАДІ

У Житомирі керівництво міста зустрілося з командуванням і офіцерами місцевого гарнізону. Голова міськради, народний депутат України В. Мельничук розповів про зусилля Верховної Ради, спрямовані на створення української армії, проаналізував ситуацію, що склалася в армії після проголошення незалежності України, відзначив необхідність посилення соціальних гарантій військовослужбовцям. А офіцери висловили ряд слушних пропозицій щодо закону про перехідний період в армії, нового тексту військової присяги тощо. Прийнято домовленість про конкретну взаємодію міської влади з армією.

Валерій КОСТЮКЕВИЧ, консультант міськради.
Житомир.

Подробиці

ТЕРКОМ ПОЧИНАЄ ДІЯТИ

З 1988 року жодного разу не підвищувалася платня вільнонайманим робітникам і службовцям Збройних Сил. Тепер їхні ставки і оклади в три й більше разів нижчі, ніж у працюючих у народному господарстві. Все це створило у трудових колективах соціальну напруженість, призвело до відпливу висококваліфікованих спеціалістів.

З метою захисту законних прав та інтересів цих людей територіальний комітет (терком) профспілки робітників і службовців Київського військового округу вжив надзвичайних заходів. На засіданні президії теркому створено координаційний комітет дій трудових колективів для проведення акцій протесту проти різкого зниження життєвого рівня. Прийнято рішення: в разі невжиття дійових заходів щодо виконання висунутих вимог оголосити 15 листопада днем єдиних профспілкових дій. У ході акції протесту намічено провести мітинги, збори та інші заходи. Надіслано також телеграми на адресу Президента СРСР і міністра оборони з вимогою негайного вирішення питання про підвищення зарплати робітникам і службовцям Збройних Сил до рівня, передбаченого для аналогічних категорій трудящих.

Укрінформ.

Життя Рад

МЕР, ГОЛОВА ЧИ ПОСАДНИК?

Шестеро кандидатів претендувало на пост голови Чернівецької міськради і виконкому. Знадобилось три тури голосування, щоб визначити найдостойнішого. Переміг Віктор Павлюк, фізик за освітою, голова постійної комісії з питань законності й правопорядку. Він — наймолодший мер в історії міста. Павлюк склав з себе повноваження голови депутатської групи «Демократичний блок», закликавши до саморозпуску й інші угруповання. Пора, мовляв, від політикування перейти до буденного діла. В. Павлюк ще не визначився з назвою своєї посади. Слово «мер» — чуже, зрозуміліше — «міський голова». А гості з діаспори пропонують варіант «міський посадник».

Василь БАБУХ.
Чернівці.

ВІДСТАВКА З ВІДСТРОЧКОЮ

Як уже інформувала газета, позачергова 7 сесія Закарпатської обласної Ради під тиском демократичних сил та групи голодуючих прийняла рішення про дострокові перевибори депутатського корпусу. Провести їх планувалося ще до 1 грудня. Але з Верховної Ради України повідомили, що подібна акція не передбачена чинним законодавством. Формування нових структур влади на місцях відбуватиметься після президентських виборів по всій республіці одночасно.

Отже, зусилля демблоківців, а це більше голодуючих, виявилися марними. Відставка Ради відкладається. Правда, зміщено її перших керівників. Їх функції поки що виконує перший заступник голови облвиконкому М. Країло. Без змін залишено й виконавчий комітет, його управління та комітети.

Микола ГОРВАТ.
Закарпатська область.

Уперше

І ЗУСТРІЛИСЬ БРАТИ

У програмі вокально-симфонічного та хорового вечора «Україно моя, Україно», що відбувся днями, не один раз лунали слова — уперше виконується.

А якщо взагалі, то у цьому концерті все було вперше. І синьо-жовтий стяг у залі Республіканського суспільно-політичного і культурного центру імені В. І. Леніна, й національний гімн — мелодія М. Вербицького на слова П. Чубинського — «Ще не вмерла Україна». Мабуть, і вперше у своєму житті Левку Лук'яненку довелося говорити найсокровенніше про музику — він відкривав вечір, сказавши, що ніщо так не об'єднує націю, як її висока духовність.

Уперше звучала в Києві «Лірична поема» для оркестру Федора Якименка, українського композитора (1876—1945 р. р.) з присвятою: «Моєму дорогому вчителю пану М. А. Римському-Корсакову». Можливо, нам ще колись пощастить почути й твір Ігоря Стравінського з присвятою Федору Якименку, який був першим учителем геніального російського композитора.

Логічним було й те, що імена Федора Якименка та Якова Степового стояли в програмі поруч. Рідні брати, розділені трагічною долею, зустрілися нарешті в одному концерті на своїй рідній землі.

Чимало радісних відкриттів подарував блискучий музичний вечір, у якому виступали симфонічний оркестр, хорова капела України «Думка». Художні керівники та головні диригенти Ігор Блажков, Євген Савчук продумали кожен нюанс. Тож солісти Ярослав Ходорів (бас) і Юрій Олійник (баритон), академічний хор, оркестр потрясли проникливим виконанням. А твори, що звучали, за словами Л. Лук'яненка, справді пробуджували щось генетично своє, невідривне від історії народу — його болю і його надії.

Людмила БАРАНЕВИЧ.

Щось новеньке!

ІДУТЬ ЕШЕЛОНИ

При вході в двоповерхове приміщення Моївського цукрокомбінату прикріплена табличка такого змісту: «Могилів-Подільський міський КПУ. Партком. Моївський цукрокомбінат», «Могилів-Подільський міський комсомолу. Комітет комсомолу. Моївський цукрокомбінат». На самій території біля адмінприміщення стоїть Дошка пошани й таблиці, які свідчили про внесок цукровиків у порівнянні з іншими підприємствами Радянського Союзу. Про внесок, звичайно, не мовиться, але від дирекції довелось довідатись цікаву деталь: близько 80 відсотків білого подільського золота досі відправляють на Москву.

Лазар ВАЛЕРКО.
Вінницька область.

Знай наших

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ЧАС

29 вересня на території України було відмінено літній час і стрілки годинника переведено на годину назад. Однак це мало позначилося на роботі селян. Бо у поле вони виходять, коли сонце вже стоїть високо у небі, а закінчувати доводиться у темряві. І для того, аби продовжити світловий день, декілька південних районів області вирішили розпочинати роботу о 8 годині ранку, а закінчувати о 17-й.

Цю ініціативу підтримав Хмельницький облвиконком та президія федерації профспілок. Вони запровадили на всій території області початок робочого дня з восьмої години ранку. У відповідності з цим рішенням буде змінено розпорядок роботи всіх державних та господарських установ, транспорту, охорони здоров'я, комунальних служб тощо.

Михайло ВАСИЛАШКО.

Перед...

ПІШЛИ К...

1 листопада багато людей, переважно літніх, подались до відділень зв'язку, почувши напередодні, що рішенням Держкомзв'язку України передплату на республіканські видання продовжено до 15 листопада. Але люди пішли ні з чим. У відділеннях їм сказали: радіо нам не указ, а від начальства вказівок нема.

«Начальство» — облсоюздрук — справді дало вказівки аж 4 листопада. Хто ж відповідатиме за втрачені дні?

Інша прикрість: у відділеннях зв'язку не знають, що «Голос України» вихо... сійською мов... друці лиш... спромоглися ... сійського вида... розпалі перед... доводилось п... «Голос Украї... 29.80 на рік, ... союздруку ... гилева-Подільс... Козятина, Хміл... ське видання ...

Не краще ... і в облвикон... громадської ... пункту, хоч ...

Наші мандрівки

1. НА КОРДО... СПОКОЮ НЕМ...

Це раніше писали: «На кордоні все спокійно». Зараз спокій втратили і прикордонники, і митники, і численні автотуристи, і люди, які їдуть у сусідню Польщу у відрядження. До них варто приєднати і міліцію, якої раніше поблизу кордону взагалі не було. А зараз вона виконує своєрідну роль фільтру. Одразу за Любомлем на шляху, який веде до автопереходу Ягодин, біля щита, що попереджає: «митниця для тих, хто їде у приватну поїздку, закрита», стоїть перший пост міліції. Яким я був наївним, коли подумав, що цього досить для вільного під'їзду до митниці. Та виявилося, що перед кордоном є ще один шлагбаум, а перед ним вже цілий загін працівників міліції, яким доводиться стримувати величезну чергу машин, автобусів. А з обох боків дороги у красивому сосновому лісі — і їдальня, і туалет, і місце відпочинку від бійок, які часто можна спостерігати перед останнім шлагбаумом батьківщини. І всі лають Горбачова, український парламент, місцеву владу, і, звичайно, митників.

Перш ніж включитися у число тих, хто міцним словом поносить митників, ми вирішили з директором всеукраїнського фестивалю «Оберіг» О. Левченком завітати до начальника Ягодинської митниці В. Галяпків. Але й біля його кабінету, що розташувався у фельдшерсько-акушерському пункті, де митниця орендує кілька кімнат, вишикувалася чималенька черга прохачів.

— Важко, дуже важко нам зараз працювати, — говорить Володимир Іванович. — Наш перехід і досі не обладнаний для цілодобової роботи. У 1992 році мало розпочатися будівництво службових приміщень на митниці, спеціальних каналів для догляду машин, але після проголошення Акта про незалежність України Москва відмовила у фінансуванні. Справа доходить до того, що 250 працівникам нашої митниці нічим буде платити зарплату. Ви розумієте, до чого підштовхують митників?

А робота у них невдячна і важка, бо те невдоволення людей, що накопичується у черзі до державного кордону, виливається на них. Витримати такий психологічний прес важко. Ми вже не раз порушували перед Волинським облвиконкомом питання облаштування переходу, наведення санітарного порядку, впорядкування оплати праці митників. Знаю, що заступник голови облвиконкому узагальнив наші пропозиції і їздив з ними до Києва. Але Кабінет... що не відреа...

Так, поки... на одному з... топереходів ... полякам див... ри, на те, як... саються у чу... примушують ... вати «зайву»... ронені до ви... вари до ком... ну, що праці... кордоні. Заз... вілля митни... тверджено д... сок товарів, ... бідність забо... кати за корд... се тому, як... гають у буд... коректність, ... Подумалося: ... уряд потур... ність народу... одним не до... ти при виво... шим його ви... ки ми не с... пони наші ... руть такої ... (я вже не н... на кордоні ... І ми ще до... гостей наш... ністю. Наві... рожній полі... ські митник... ють до свое... машини, до... неможливо ... нашому кор...

Добре, щ... кооператив ... із польсько... панією «В... продаж «син... ції Ягодин. ... мінно — за... «дерев'яних... за машину, ... бус. Раніше... було прибда... ри. У нас з... Польщі — ... а тому дол... польську ка... врятував на... карбованця. ... зиск мають ... і «Веста»... їде у відря... тивне коло.

Та наши... карта хвилк... являєте пос... жбове відря... ляєте до пр... ніше розмо... лася дуже ... прямо, не ... запитувати»... щось змінил... рів чи у в... боку коман... му разі з н... дились як ... перебіжчика... паспортів за... лин і ось по... танній шла... Польща. А ...

Оле...
Ягодин, ...
України.

ГОЛОС України

Життя Рад

ЛОВА ЧИ ПОСАДНИК?

датів пре-
ст голови
ради і ви-
лось три ту-
щоб визна-
ього. Пере-
к, фізик за
остійної ко-
конності й
— наймо-
торії міста.
себе повно-
депутатської

групи «Демократичний блок», закликавши до саморозпуску й інші угруповання. Пора, мовляв, від політикування перейти до буденного діла. В. Павлюк ще не визначився з назвою своєї посади. Слово «мер» — чуже, зрозуміліше — «міський голова». А гості з діаспори пропонують варіант «міський посадник».

Василь БАБУХ.
Чернівці.

ВКА З ВІДСТРОЧКОЮ

иувала газе-
сесія За-
сної Ради
атич сил
чих ння-
дострокові
епутатського
и їх плану-
грудня. Але
и України
одібна акція
инним зако-
ування но-
ади на міс-
ться після

президентських виборів по всій республіці одночасно.

Отже, зусилля демблоківців, а ще більше голодуючих, виявилися марними. Відставка Ради відкладається. Правда, зміщено її перших керівників. Їх функції поки що виконує перший заступник голови облвиконкому М. Країло. Без змін залишено й виконавчий комітет, його управління та комітети.

Микола ГОРВАТ.
Закарпатська область.

СТРІЛИСЬ БРАТИ

окально-сим-
рового вечо-
, Україно»,
ми, це один
— уперше

і, то у цьо-
було вперше.
тяг цені
сульно-
культурного
І. Леніна, й
— мело-
ого на сло-
го — «Ще
а». Мабуть,
ему житті
ку довелося
окровенніше
він відкри-
ли, що ніщо
націю, як її

Києві
оркест-
нка. україн-
ра (1876—
присвятою:
вчителю па-
кому-Корса-
нам ще ко-
почути й
інського з

присвятою Федору Якименку, який був першим учителем геніального російського композитора.

Логічним було й те, що імена Федора Якименка та Якова Степового стояли в програмі поруч. Рідні брати, розділені трагічною долею, зустрілися нарешті в одному концерті на своїй рідній землі.

Чимало радісних відкриттів подарував блискучий музичний вечір, у якому виступали симфонічний оркестр, хорова капела України «Думка». Художні керівники та головні диригенти Ігор Блажков, Євген Савчук продумали кожен нюанс. Тож солісти Ярослав Ходорів (бас) і Юрій Олійник (баритон), академічний хор, оркестр потрясли проникливим виконанням. А твори, що звучали, за словами Л. Лук'яненка, справді пробуджували щось генетично своє, невідривне від історії народу — його болю і його надії.

Людмила БАРАНЕВИЧ.

Щось новеньке!

ТЬ ЕШЕЛОНИ

воповерхове
ського цук-
ріплена таб-
сту: «Моги-
міськком
Моївський
Могилів-По-
м комсомо-
молу. Мо-
бінат». На
біля адмін-
Дошка по-
кі свідчили

про внесок цукровиків у порівнянні з іншими підприємствами Радянського Союзу. Про внесок, звичайно, не мовиться, але від дирекції довелось довідатись цікаву деталь: близько 80 відсотків білого подільського золота досі відправляють на Москву.

Лазар ВАЛЕРКО.
Вінницька область.

ЬНИЦЬКИЙ ЧАС

риторії Ук-
нено літній
ника пере-
назад. Од-
означилося
у поле во-
сонце вже
бі, а закін-
у темряві.
продовжити
кілька пів-
ласті вирі-
роботу о 8
кінчувати о

Цю ініціативу підтримав Хмельницький облвиконком та президія федерації професійних спілок. Вони запровадили на всій території області початок робочого дня з восьмої години ранку. У відповідності з цим рішенням буде змінено розпорядок роботи всіх державних та господарських установ, транспорту, охорони здоров'я, комунальних служб тощо.

Михайло ВАСИЛАШКО.

Передплата-92

ПІШЛИ НІ З ЧИМ

1 листопада багато людей, переважно літніх, подались до відділень зв'язку, почувши напередодні, що рішенням Держкомзв'язку України передплату на республіканські видання продовжено до 15 листопада. Але люди пішли ні з чим. У відділеннях їм сказали: радіо нам не указ, а від начальства вказівок нема.

«Начальство» — облсоюздрук — справді дало вказівки аж 4 листопада. Хто ж відповідатиме за втрачені дні?

Інша прикрість: у відділеннях зв'язку не знають, що «Голос України» виходитиме також російською мовою. В облсоюздруці лиш минулої п'ятниці спромоглися знайти індекс російського видання, а в самому розпалі передплатної кампанії доводилось переконувати, що «Голос України» коштує не 29.80 на рік, а 19.80. У кіосках союздруку Жмеринки, Могилева-Подільського, Калинівки, Козятина, Хмільника парламентське видання годі шукати.

Не краще ставляться до нас і в облвиконкомі. Досі немає громадської приймальні, корпункту, хоч обіцянками керівництво тішить вже близько року. А тим часом серед апаратних працівників поширюються чутки, що «Голос України» — газета рухівська, антикомуністична (теж — реклама, але ж...).

У таких умовах ведеться передплатна кампанія, хоч, до слова сказати, газета набирає авторитету серед подолян, до неї все частіше звертаються зі своїми болями і бідами.

Валерій ЛАЗАРЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Вінницька область.

Наші мандрівки

1. НА КОРДОНІ СПОКОЮ НЕМАЄ

Це раніше писали: «На кордоні все спокійно». Зараз спокій втратили і прикордонники, і митники, і численні автотуристи, і люди, які їдуть у сусідню Польщу у відрядження. До них варто приєднати і міліцію, якої раніше поблизу кордону взагалі не було. А зараз вона виконує своєрідну роль фільтру. Одразу за Любомлем на шляху, який веде до автопереходу Ягодин, біля щита, що попереджає: «митниця для тих, хто їде у приватну поїздку, закрита», стоїть перший пост міліції. Яким я був наївним, коли подумав, що цього досить для вільного під'їзду до митниці. Та виявилося, що перед кордоном є ще один шлагбаум, а перед ним вже цілий загін працівників міліції, яким доводиться стримувати величезну чергу машин, автобусів. А з обох боків дороги у красивому сосновому лісі — і їдальня, і туалет, і місце відпочинку від бійок, які часто можна спостерігати перед останнім шлагбаумом батьківщини. І всі лають Горбачова, український парламент, місцеву владу, і, звичайно, митників.

Перш ніж включитися у число тих, хто міцним словом поносить митників, ми вирішили з директором всеукраїнського фестивалю «Оберіг» О. Левченком завітати до начальника Ягодинської митниці В. Галяпків. Але й біля його кабінету, що розташувався у фельдшерсько-акушерському пункті, де митниця орендує кілька кімнат, вишикувалася чималенька черга прохачів.

— Важко, дуже важко нам зараз працювати, — говорить Володимир Іванович. — Наш перехід і досі не обладнаний для цілодобової роботи. У 1992 році мало розпочатися будівництво службових приміщень на митниці, спеціальних каналів для догляду машин, але після проголошення Акта про незалежність України Москва відмовила у фінансуванні. Справа доходить до того, що 250 працівникам нашої митниці нічим буде платити зарплату. Ви розумієте, до чого підштовхують митників?

А робота у них невдячна і важка, бо те невдоволення людей, що накопичується у черзі до державного кордону, виливається на них. Витримати такий психологічний прес важко. Ми вже не раз порушували перед Волинським облвиконкомом питання облаштування переходу, наведення санітарного порядку, впорядкування оплати праці митників. Знаю, що заступник голови облвиконкому узагальнив наші пропозиції і їздив з ними до Києва. Але Кабінет міністрів поки що не відреагував на це.

Так, поки Київ мовчить, на одному з небагатьох автопереходів України накопичуються проблеми. І дивно полякам дивитися на ці черги, на те, як митники копирсаються у чужих валізах, як примушують за безцінь здавати «зайву» горілку і заборонені до вивозу електротовари до комісійного магазину, що працює прямо тут, на кордоні. Зазначу: це не свавілля митників. Урядом затверджено довжелезний список товарів, які через нашу бідність забороняється випускати за кордон. А я дивувався тому, як митники зберігають у будь-яких ситуаціях коректність, спокій, гідність. Подумалося: якби ще наш уряд потурбувався про гідність народу України, щоб одним не доводилося хитрувати при вивозі товару, а іншим його вилучати. Але поки ми не станемо багатими, поки наші гроші не наберуть такої ваги, як злотий (я вже не кажу про долар), на кордоні спокою не буде. І ми ще довго дивуватимемо гостей нашою нецивілізованістю. Навіть страховий дорожній поліс, без якого польські митники не пропускають до своєї країни жодної машини, до останнього часу неможливо було придбати на нашому кордоні.

Добре, що тернопільський кооператив «Терен» разом із польською страховою компанією «Веста» розпочав продаж «синіх карт» на станції Ягодин. І що зовсім відмінно — за карбованці. 250 «дерев'яних» треба заплатити за машину, 600 — за автобус. Раніше «карту» можна було придбати лише за долари. У нас за високу ціну, у Польщі — трохи дешевше, а тому долар потрапляв у польську казну. «Терен» же врятував на кордоні реноме карбованця. Не знаю, який зиск мають від цього «Терен» і «Веста», але для тих, хто їде у відрядження — це рятівне коло.

Та наших митників ця карта хвилює мало. Ви пред'являєте посвідчення про службове відрядження і потрапляєте до прикордонників. Раніше розмова з ними починалася дуже суворо: «Дивитись прямо, не посміхатися, не запитувати». Відчулося, що щось змінилося у доборі кадрів чи у вимогах до них з боку командування. В усякому разі з нами вже не поводились як із шпигунами або перебіжчиками. Оформлення паспортів зайняло кілька хвилин і ось перед нами вже останній шлагбаум. За ним Польща. А що там?

Олександр БІЛИК.
Ягодин, західний кордон України.

Пост ДАІ

ВОЗОМ НАДІЙНІШЕ

Росте аварійність на пасажирському автотранспорті України. Тільки за першу декаду листопада дорожно-транспортних пригод побільшало вдвічі, потерпілих — у шість разів. Особливо загострилося становище в Києві та області й на Вінниччині. Основна причина аварій — грубе порушення водіями правил руху. 9 листопада о 9.15 у передмісті Києва «Ікарус» богуславського АТП-13249 з 48 пасажирами виїхав на зустрічну смугу й зіткнувся з «Ікарусом» київської автобази «Турист», де було 28 юних кримчан. Загинуло чотири чоловіка, в тім числі обидва водії. 23 пасажири поранено, серед них 16 дітей.

Отже, перш ніж вирушати до автобусної каси, прикиньте, чи не варто їхати чимось іншим. Хоча б кіньми. До речі, з вини водіїв цього транспорту жодної дорожньої пригоди цього року в республіці не зареєстровано.

Інформація ДАІ МВС України.

ПОГОДА

13—14 листопада на Україні передбачається тепла без опадів погода. Температура вдень 4—10 градусів тепла, вночі від 3 градусів морозу до 3 тепла. Вітер переважно південно-західний, 5—12, у західних областях пориви 17—22 метри на секунду.

По Київській області сьогодні вдень без опадів. Вітер південно-західний, 5—10 метрів на секунду. Температура 4—9 градусів тепла.

ПРО РАДІАЦІЙНУ ОБСТАНОВКУ

Українське республіканське управління по гідрометеорології повідомляє, що радіаційний фон становить у Києві 14—16, Житомирі — 15, Чернігові — 11 мікрорентгенів на годину. Це не перевищує природного фону.

Коротко

ДОСИТЬ ПРОПАГАНДИ!

Близько 300 пікетувальників, стривожених чутками про візит до Дніпропетровського зенітно-ракетного училища голови Демократичної партії Росії Миколи Травкіна, прийшли сюди на заклик місцевого Руху. Але начальник військово-політичного відділу училища полковник Валіков вийшов до пікетувальників і повідомив, що ні Травкіну, ні іншому представникові котроїсь з політичних партій чи рухів училище не надасть можливості агітувати на своїй території.

УНІАР.

ЗНОВУ БРАТИМЕМО ПЕРЕКОП...

У Красноперекопському районі Криму створено нову організацію. У Зверненні до народу, опублікованому в місцевій газеті, вона закликала розгорнути рух за автономію району. Цей статус, мабуть, надасть можливість місцевим мешканцям купувати в необмеженій кількості продукцію присивашських хімічних підприємств, які на сотні кілометрів отруюють навколишню природу, а також брати мито за проїзд через перешийок. Ця ідея виявилася настільки привабливою, що до руху приєдналися деякі депутати місцевої Ради.

(УЦАІ).

ЯКЩО ДЕПУТАТ НЕ ПОДОБАЄТЬСЯ

За відкликання народного депутата України, колишнього другого секретаря Івано-Франківського обкому КПУ Євгена Новицького висловилася сесія Богородчанської районної Ради. На думку депутатів, діяльність Є. Новицького у Верховній Раді України не відповідає волі виборців. Стосовно цього думка депутатів співпадає і з думкою виборців: вимоги про його відкликання неодноразово проголошувались на сходах і мітингах громадян.

Василь САМАРІВ.
Івано-Франківськ.

Фото Леоніда ПІДЛУЖНОГО.

Чергова по випуску новин Людмила БАРАНЕВИЧ.
Тел. 445-61-13.

ЩОБ УЛАМКИ СТРУКТУР НЕ ЗНИЩИЛИ ЛЮДЕЙ...

Українсько-російські відносини. Погляд з Москви

ЯКЩО говорити сьогодні про кризу парламентаризму на союзному рівні, то вона в тому, що Верховна Рада СРСР є, але що вона може вказати колишнім республікам СРСР, які проголосили себе незалежними державами! Відносини між собою держави вирішують на рівні своїх парламентів, республіканських.

Більшу роль відіграють республіканські парламенти й у встановленні міжреспубліканських відносин. Принаймні парламенти можуть взаємно визнати суверенітети республік, і це вже буде хоч якимось дипломатичним проривом і самоствердженням. Стосується це й відносин України та Росії. Чи буде визнано права наших народів на власну державність, залежить від багатьох чинників, від думки рядових депутатів також. І союзних, і російських.

Тож, розмовляючи з ними, я ставив їм два однакові запитання:

1. Ваше ставлення до Акта незалежності України!

2. Яким має бути характер відносин і зв'язків між Україною і Росією! Хто повинен їх контролювати!

І отримав відповіді. Як бачимо нижче, вони справді відповідають нинішньому станові відносин між Україною і Росією.

Точка зору

Віктор МИРОНЕНКО, народний депутат СРСР, секретар Комітету Верховної Ради СРСР у міжнародних справах:

1. Проголошення Україною незалежності — це цілком логічний крок у сьогоднішній ситуації, яка склалася в країні. У всякому разі, ніякого іншого шляху я не бачу. Інша справа — що з цією незалежністю робити і як її порівняти з незалежністю інших республік-держав. Усі процеси в Україні я сприймаю як об'єктивні, але одне, що мене хвилює, це те, щоб уламки старих структур, які руйнуються, не обрушилися на людські долі. Треба мати на увазі те, що централізм у нас існує не тільки де-юре, а є в реальному житті. Це мільярди й мільярди суто людських зв'язків, сімейних, культурних, економічних, господарських тощо. Мене сьогодні як українця, який ставиться до України як до Батьківщини, найбільше непокоїть, щоб у боротьбі за незалежність, державність не було перейдено певну межу, за якою вже починаються порушення прав людини, особисті трагедії людей. Я дуже сподіваюся, що цього не станеться.

2. Характер зв'язків я не можу сьогодні визначити. І навіть не бачу людини в усій країні, яка могла б сказати, якими вони стануть через рік або два. Але я можу тільки передбачити, що це будуть нормальні міжнародні зв'язки з дуже високою мірою регіональної інтеграції. Економічної, культурної, в перспективі й політичної, тому що ніякого іншого шляху нема, і всі інші країни світу розвиваються приблизно в такому напрямі. Це специфіка нашої історії поки що штовхає нас на зворотне. Я вважаю: будуть вирішені проблеми цього перехідного періоду здобуття незалежності — і з часом на порядок денний стане розуміння того, що ми інтегровані так, що навіть якби захотіли розбігтися в різні боки, то не зможемо цього зробити.

Олег ПЛОТНИКОВ, член Комітету Верховної Ради РРФСР з питань науки й освіти, член депутатської групи «Зміна» (Костромська область):

1. У мене складне ставлення до Акта незалежності України. З одного боку, я розумію, що будь-який народ, український також, має право на самостійний національний розвиток, який у минулі часи придушувався. Тривав процес русифікації, який почався ще під час царизму, а за роки Радянської влади не був припинений, а навпаки — посилився.

Але з другого боку — ми вже такою мірою зв'язані століттями спільного життя, що процес поділу може відбуватися тільки гранично болісно. І ми вже відчули відлуння цього процесу. У нас, у Костромській області, вже великі труднощі з цукром. На демократичному Конгресі в Бішкеку я навіть сказав жартома вашому депутатові О. Ємцю, що коли так і далі триватиме, то ми організуємо групу молодиків, схопимо Ємця й обміняємо його на цукор. Він віджартувався: «Щось, звичайно, отримаєте».

Але, повторюю, це тільки відлуння, далі може бути гірше, коли порушаться інші зв'язки.

2. Можливо, висловлюся не дуже в дусі часу, але я — за збереження багатьох союзних структур. У нас єдиними мають бути армія (окрім національної гвардії), елементи єдиного уряду (нехай з чітко визначених питань, але має бути) і обов'язково — структури, які б узгоджували спірні проблеми. Договір договором, а наявність союзних, федеративних чи конфедеративних органів влади обов'язкова.

У цьому питанні я не підтримую багатьох своїх українських колег - демократів, які вважають за необхідне руйнацію всіх союзних структур. Станеться це — економіка теж не збережеться.

Володимир ПРУДНИКОВ, член Комісії Верховної Ради РРФСР з питань соціальної політики, член Верховної Ради РРФСР і депутатської групи «Робітничий союз» (Брянська область):

1. Я болісно сприймаю Акт незалежності України, тому, що історично три республіки — Росія, Україна, Білорусія — тісно переплелися. Рвати доведеться по живому.

Тож, якщо ми дійсно захочемо розірватися аж до встановлення кордонів, митниць тощо, я бачу серйозні соціальні потрясіння. Ми не зможемо безболісно розірвати людей. Але я — не проти самостійності республік, відродження національної культури. Це має бути, але, повторюю, без остаточного розриву.

2. Мають бути якісь спільні загальносоюзні політичні структури, бо збережуться спільні інтереси наших людей, росіян в Україні, українців у Росії. Їх треба буде регулювати, можливо, знаходити компроміси, а зробити це без свого роду «третейського судді» буде неможливо. Це — в політиці, а в економіці всі проблеми мають вирішуватися на основі двосторонніх горизонтальних зв'язків, так, як живуть усі інші країни світу.

Але Акт незалежності України як документ я вітаю. Він потрібен і Росії, щоб у неї, потерпілої не менше, ніж інші республіки, збереглася єдина державність, Федерація.

Михайло КАРЄВ, член Ради Республік Верховної Ради РРФСР (Хабаровський край, місто Комсомольськ-на-Амурі):

1. Я взагалі ставлюся негативно до роз'єднання трьох слов'янських держав — України, Росії і Білорусії, які пішли з одного кореня, Київської Русі.

Крім того, я не впевнений, що незалежність України одностайно сприймається й у ній самій. У мене були зустрічі з представниками Донбасу, Криму, і знаю, що у вас може виникнути ситуація, коли ці регіони захочуть або до Росії, або захочуть утворити незалежні держави. А отже, процес розпаду не припинився і в Україні.

2. Якщо український народ так вирішив, то повинні існувати якісь організації, що здійснювали б зв'язки між нашими народами, залагоджували інтереси росіян в Україні й українців в Росії. Крім того, я переконаний: ейфорія після перемоги демократії мине, і ми з вами займемося серйозними розмовами. Та й життя поверне нас до того, що створили наші предки, і ми житимемо, у всякому разі, в єдиному і економічному, і в культурному просторі.

Я, наприклад, взагалі не можу розділити українців і росіян. Просто трохи не так говоримо, і все, а основи культури у нас спільні. Адже Київ — це Русь і всі ми — єдиний слов'янський народ і маємо жити спільно. Навіть якщо референдум підтримає Акт незалежності і ми будемо розділені якимись зовнішніми атрибутами, «верхньою» владою, знизу, по горизонталі, ми житимемо єдиною сім'єю.

А щодо спільного економічного простору — це однозначно. Бо ні Україна далеко без Росії не заїде, ні Росія — без України.

Євген ЄГОРОВ, народний депутат РРФСР (Московська область):

1. Оскільки такий факт стався і його винесено на референдум, то я вважаю, що треба зробити все, щоб Україна і Росія були єдиними. Адже у вас багато російського населення, багато білорусів, представників інших народів.

2. Якщо український народ усе-таки погодиться на власну незалежну державу, то економічні зв'язки повинні зберегтися на найвищому рівні. А взагалі-то ставлення до вашого Акта незалежності негативне. Минулого року я навіть голосував проти суверенітету Росії, бо, певно, в крові мав передчуття: такий розвиток подій призведе до того розвалу, який ми маємо сьогодні по всій країні. За політикою негайно пішов економічний розвал.

Михайло ТРУБІЦИН, голова підкомітету Верховної Ради РРФСР з питань охорони здоров'я (Володимирська область):

1. У мене нормальне ставлення до документів, прийнятих українським парламентом, хоча десь у глибині душі вважаю, що цей процес дезинтеграції, який відбувається в суспільстві, повинен багато чому нас навчити. Очевидно, і в цьому переконаний, що ми йдемо далеко не безгрішним шляхом, робимо, як це згодом з'ясується, безліч помилок. Тому я й підтримую тих, хто каже, що Русь почалася з Києва і жити нам треба всім разом. Нехай це буде не в тій формі, яка була до останніх подій, але грунтуватися на рівних правах особистості, особи. Я дуже боюсь права нації, цього суто ленінського терміна, права нації на самовизначення. Є право народу, яке я визнаю, а від права нації треба тікати тому, що це — націоналізм, який веде до сепаратизму за національною чи, як частіше відбувається, за територіальною ознакою. А, як на мене, подальша дезинтеграція суспільства — це не вихід. І Україні я побажав би уникнути оцих уже внутріукраїнських процесів дроблення, оцих міні-Ольстерів, Карабахів і Ліванів. Цього я бажаю й Росії.

2. Відносини мають бути суто економічними. А щодо якихось політичних структур, то вони, як на мене, можливі спершу через якісь громадські комітети, а з часом, можливо, утворимо щось схоже на Європарламент, який буде регулювати нас як держави. А основа наших зв'язків — це, безумовно, двосторонні економічні і політичні договори. А ще краще, якщо характер наших зв'язків визначатиметься суб'єктом на рівні заводу, міста.

Олександр ЯКОВЛЄВ, народний депутат СРСР, спеціальний радник Президента СРСР:

1. Я стою за незалежність республік. Тільки за повну незалежність, щоб разом з нею набувалася й відповідальність. Але поки що ми перебуваємо в такому медузоподібному стані: незалежності хочемо, а відповідальності перед своїми народами — ні.

2. Як на мене, сьогодні процес національного відродження в республіках дуже далекий від реальних економічних розрахунків. Давайте згадаємо Левона Тер-Петросяна. Більше 90 відсотків жителів Вірменії проголосувало за відокремлення республіки від СРСР, а він сказав: «Це ще нічого не означає». Я знаю, чому він, людина безперечно розумна, так сказав. Він розуміє, в якому становищі опиниться Вірменія без зв'язків із Союзом. Нам потрібні в першу чергу гарантовані економічні зв'язки.

Наш коментар

АБСУРД — ЯК ДЗЕРКАЛО

Саме так, як дзеркало нашої громадської свідомості, сформованої за багато років сфальсифікованою історичною наукою і відвертим пересмикуванням фактів з розвитку людської цивілізації. Відстоюючи думку про нерозривність зв'язків і неможливість окремого незалежного державного існування, депутати приводять в основному два аргументи. Поперше, всі ми пішли з одного кореня — Київської Русі, по-друге, десь чогось нема, бо республіки розірвали зв'язки своєю політичною незалежністю.

І звучить нібито правдоподібно. Але абсурдно, бо, як мінімум, не відповідає логіці історичного розвитку. Давайте просто уявимо, що скажуть жителі Франції, Австрії чи Італії, якщо в Німеччині хтось уявить себе нащадком древніх германців, якими розверзлися колись тевтонські ліси і затопили навколишню цивілізацію, а франки заснували державу, яка з часом стала Францією, а лонгобарди — Італію. Або що скажуть в Єрусалимі, коли нащадки римських легіонерів оголосять його далеким передмістям Риму на тій підставі, що там колись була далека римська провінція Іудея? Смішно, правда? Але чому ж ми тоді не хочемо визнати, що з Київської Русі відокремилися окремі держави Московська Русь, Біла Русь, Україна. Хай вони так не називалися ввесь час, але ж розвивалися окремо. Це факт історії, не бачити його — кривити душею і наукою.

Або той факт, що в Костромі нема цукру, бо Україна стала незалежною, а пішли ми з одного кореня. То давайте «копнемо» глибше і скажемо, що в ескімосів Гренландії не завжди добре з бананами, бо держави Африки незалежні, а пішли ми з одного кореня — від мавпи. Теж смішно. Але аргументи в абсурдності своїй схожі.

І не походженням з одного кореня встановлюються економічні зв'язки, а відносинами між державами за принципом «ти — мені, я — тобі» на взаємовигідній основі. Так живуть, торгують, забезпечують одне одного необхідним всі держави світу, і нічого: не вишукують, де і чого б узяти до чаю. Ще й жартують; «Коли у вас на Алясці з'являються перші полуниці?» — «О пів на шосту ранку...». Тож давайте вчитися господарювати по-новому і сміятися разом з усім світом. Годі експериментів із «спільним корінням», пора це зрозуміти.

Підготував Володимир СКАЧКО, парламентський кореспондент «Голосу України».

Мал. Сергія ФЕДЬКА.

На численних нарадах і конгресах, в інтерв'ю і виступах керівники державних підприємств, орендарі, представники альтернативного сектора економіки ставлять питання про необхідність українського пакету законів про оподаткування. Сьогодні Спілка орендарів і підприємців України має можливість ознайомити всіх зацікавлених з деякими положеннями проекту Закону України про податки з підприємств, підготовлений Міністерством фінансів України, прокоментувавши як дух, так і букву цього проекту.

ЯКИЙ ДУХ, ТАКА І БУКВА

Уже у преамбулі види податків, що мають сплачуватися, поділяються на загальнореспубліканські і місцеві (тобто ті, що встановлюються місцевими Радами й діють на їх території). І вже у преамбулі можна побачити те, що передбачається стягувати податок не з прибутку, а з доходу підприємств.

А означає це таке: якщо прибуток можна визначити як доход мінус витрати й фонд зарплати, то розмір податку з доходу за тих самих ставок майже вдвічі перевищуватиме розмір податку з прибутку, який стягується нині. Отже, виходячи хоча б з одного цього, можна назвати новий законопроект фіскальним, але його фіскальність лише преамбулою не обмежується.

Йдеться про те, що, скажімо, стаття 2 (пункт 1) включає до складу доходу для оподаткування «...також кошти, одержані від підприємств-покупців (замовників) на власні потреби підприємств-постачальників (підрядчиків)». Тобто оподатковуються, простіше кажучи, навіть подарунки. Це, звичайно, стане на заваді прискореному обертанню коштів, що є передумовою ефективного функціонування економіки. А пункт 5 статті 2 обумовлює оподаткування бартерних угод: «...об'єктом оподаткування виступає сума угоди, яка визначається розрахунково, виходячи з цін реалізації аналогічної продукції...». Отже, таким чином зводяться нанівець навіть можливості прямого товарообміну, який за сьогоднішніх умов розбалансованості фінансової системи й нестійкості грошей є єдиним стимулом до вироблення продукції. Якщо ж додати до цього оподаткування дивідендів (доходів) з акцій, облігацій та інших цінних паперів, що належать підприємству (тобто пропонується подвійне оподаткування — адже дивіденди власникові акцій нараховуються вже після того, як було стягнуто податок), то стає зрозумілим: Мінфін України зацікавлений лише у вилученні до бюджету якомога більших коштів. Таку позицію можна було б вважати похвальною, якби вона не призводила до пригнічення всілякого підприємництва...

Тож як розцінити, з огляду на це, прагнення розкласти по полицях все і вся? Скажімо, пункт 6 статті 2 регламентує оподаткування коштів, які зароблено завдяки продажу товарів, що було раніше «придбано», а у пункті 3 цієї статті вживається термін «купівля». В чому різниця між «придбанням» і «купівлею», мабуть, одному лише Мінфіну відомо.

Отже, складається враження, що фахівці, які готували цей законопроект, взагалі на терміни уваги не звертали і вживали їх як заманеться. Незважаючи на те, що в попередніх статтях використовувався лише термін «доход», у статті 3 з'являється й «прибуток», але тлумачення його відсутнє. Тож немає й можливості реалізувати багато з пунктів зазначеної статті (звичайно, за умови прийняття цього проекту вони реалізовуватимуться, але кожним на свій смак, що неприпустимо). А пункт 5 статті 3 взагалі передбачає стягнення податку з підприємств, що розміщені не лише на території України, а й за її межами. Це свідчить або про повну необізнаність зі світовим законодавством (згідно з яким держава має право лише на податки з підприємств, що розміщені на її території), або про відсутність зацікавленості у виході українських підприємств на світовий ринок.

В усякому разі досвід боротьби союзного Кабінету міністрів з підприємствами, що одержують прибуток за кордоном, за переведення його до союзних банків свідчить про безпідставність сподівань на це Мінфіну України. Проте шкоди буде завдано — передусім підірветься довіра підприємців (наших і закордонних) до українського уряду. А якщо порівняти ще й пункт 2 статті 3 з пунктом 2 статті 2, то стає зовсім незрозуміло, чи оподатковуються дивіденди від акцій, облігацій та інших цінних паперів. Адже спочатку йдеться про те, що «до складу доходів, що оподатковуються...» вони входять, але «оподатковуваний доход підприємства зменшується на суму дивідендів (процентів)...» Отже, читай, як заманеться...

У статті 4 йдеться про ставки оподаткування. Здається, вони зменшені проти союзного закону. Але тільки на перший погляд. З 60 тисяч **доходу** маємо платити лише 8 відсотків, проте з **прибутку** це буде щонайменше 15—20 відсотків. З мільйонного **доходу** — майже 150 тисяч плюс 21 відсоток. З **прибутку** вийде не менш ніж 50 відсотків. Далі — більше. І це пропонується в той час, коли на Заході дедалі більше застосовуються, навпаки, регресивні податки, коли у відсотках сплачується щораз менше, чим більшим є прибуток. У натуральному обчисленні виходить все одно більше, до того ж стимулюється виробництво.

Що стосується іноземних інвесторів, то їх заохочення лише декларується — ставки оподаткування зменшено для них лише на три пункти. Тобто вони платитимуть не 21 відсоток, а 18. У перерахунку на прибуток це становитиме теж близько 50 відсотків, що для «капіталістів» (частка заробітної плати в доході яких сягає 60 відсотків) неприйнятно — нічого буде платити працівникам. А в пунктах 3 і 4 статті 4 ще й проголошується нерівність між державними і недержавними підприємствами. Останні мають сплачувати до 70 відсотків, а якщо врахувати, знову ж таки, що саме від доходу, то це унеможливить будь-яку виробничу діяльність. Податок, більший за 50 відсотків від прибутків, — це безглуздя, до якого вдається тільки той, хто прагне розчавити будь-яке підприємництво...

Не дуже шанують у Міністерстві фінансів і тих, хто запроваджує у виробництво досягнення науково-технічного прогресу. Дивіться самі: «Доходи, одержані... від угоди з тимчасовими (творчими) колективами чи громадянами, оподатковуються за ставкою 65 відсотків». Отже, згідно з цим законопроектом технічний прогрес у нас має зупинитися, а натомість настане суцільне безробіття. А якщо додати сюди те, що згідно з пунктом 6 статті 4 доходи від акцій, облігацій та інших цінних паперів оподатковуються за ставкою 15 відсотків (тобто є можливості для подвійного оподаткування одних і тих же прибутків — адже попередні статті вже стосувалися оподаткування дивідендів), то зупинитися має не тільки прогрес, а й будь-яке переливання капіталу до найперспективніших галузей народного господарства.

Щоправда, передбачено проектом і деякі пільги. Скажімо, для учнівських підприємств, лікувально-трудових майстерень, для підприємств, у яких не менше 50 відсотків інвалідів і не менше 70 відсотків пенсіонерів, для малих підприємств. Звільняються від оподаткування протягом п'яти років доходи, одержані підприємством від використання винаходу, а також від продажу чи купівлі патенту.

Проте право одержання пільг можна було б поширити не тільки на малі, а й на великі підприємства, що спрямовують прибутки на розширення виробництва, на розвиток науково-технічного прогресу. Надати пільги також слід було б виробникам окремих видів товарів — скажімо, сільськогосподарської продукції, товарів народного споживання, високої технології тощо. Саме такий порядок прийнято, зокрема, у США.

Що ж стосується саме малих підприємств, то «новостворені... звільняються від сплати податку на доходи протягом першого року з моменту початку діяльності за умови, що вивільнені кошти спрямовуються на формування статутного фонду». Проте «в разі припинення діяльності малого підприємства до закінчення дворічного строку сума податку обчислюється в повному розмірі за весь період його діяльності». Як так — звільняються від податків протягом року, а сплачуватимуть його за два роки?

Окремо визначається й порядок і ставки оподаткування щодо іноземних юридичних осіб. Проте, якщо до українських підприємств можна (звичайно, теоретично) застосувати оподаткування доходу, то щодо іноземних фірм це неможливо в принципі — частка зарплати в доході надто велика. Тому незрозумілим (чи це елементарна економічна неписьменність?) є термін «валовий прибуток» (Стаття 8). Якщо мається на увазі доход, то як обраховувати норму рентабельності, про яку в цій статті йдеться?

Стаття 14 регламентує оподаткування фонду оплати праці колгоспників — тут незрозуміло те, що саме мають на увазі автори проекту, коли пишуть «колгоспи»: яка це форма власності — державна чи приватна, кооперативна чи ще якась? З цього приводу існує багато точок зору: дехто пропонує колгоспи роздержавлювати, бо вони зрослися з адміністративною системою, дехто певен, що роздержавлювати немає чого. В усякому разі виділяти колгоспи в якусь окрему категорію з точки зору економічної науки не можна — не можна й якимось чином вирізняти їх оподаткування. До того ж «до фонду оплати, що підлягає оподаткуванню, не включається оплата робіт, не пов'язаних з сільськогосподарською діяльністю». А хто визначатиме, що пов'язане, а що не пов'язане? Отже, широкий простір для всілякого волюнтаризму.

А стаття 19, в якій ідеться про усунення подвійного оподаткування, навпаки, саме таке подвійне оподаткування й передбачає — в усякому разі за невиваженістю формулювань може критися будь-що.

Отже, виходячи з вищенаведеного аналізу, проект Закону України про податки з підприємств, підготовлений фахівцями Міністерства фінансів України, не може вважатися таким, що сприятиме розвиткові підприємництва, він ніяким чином не узгоджується з концепцією роздержавлення і приватизації. Складається враження, що прагнення керівництва міністерства будь-що впоратися із дефіцитом державного бюджету, який на сьогодні становить понад 50 мільярдів карбованців, превалює й примушує забувати відому в усьому світі річ: підприємці — це курки, що несуть золоті яйця. Тож, якщо закон буде прийнято у теперішньому вигляді, ці курки не зможуть жити на нашій землі. А Україні залишиться застій у промисловості й сільському господарстві, зубожіння геть усіх. Й те, що ми маємо сьогодні, як порівняти з тим, що буде, — рай. Тож шановні народні депутати, придивіться до проекту уважніше — проблема цього заслуговує. Від того, яким буде українське податкове законодавство, залежить майбутнє нашої держави.

**Володимир КРАПІВІН,
кандидат економічних наук, доцент, директор відділу нових форм господарювання Спілки орендарів та підприємців України;
Дмитро ДЕСЯТНИКОВ,
спеціальний кореспондент «Голосу України».**
Київ.

ВІСТІ З БІРЖ СВІТУ

Щораз більше українських бізнесменів торує шлях на світовий ринок. Думаємо, їх зацікавить таблиця цін на товари та сировину з різних бірж світу за станом на жовтень 1991 року.

Лондонська біржа нафти і нафтопродуктів:
нафта — 140 доларів США за 1 тисячу літрів;
бензин безсвинцевий А198—233 дол. США за 1 тонну;
бензин безсвинцевий А192—217 дол. США за 1 т.;
бензин етилсвинець 0,15 г/л А198—229 дол. США за 1 т.;
бензин етилсвинець 0,25 г/л А192—225 дол. США за 1 т.;
авіаційне паливо (гас) — [illegible]31 дол. США за 1 т.;
дизельне паливо — 214 дол. США за 1 т.;
мазут (1% сірки) — 92 дол. США за 1 т.;
мазут (3% сірки) — 77 дол. США за 1 т.;
мазут (3,5% сірки) — 76 дол. США за 1 т.

Метали на Лондонській біржі:
золото (99,99%) — 11,43 доларів США за 1 грам;
платина (99,9%) — 11,73 дол. США за 1 г.;
срібло (99,99%) — 0,13 дол. США за 1 г.;
паладій (99,99%) — 0,09 дол. США за 1 г.;
мідь (99,9%) — 2361,51 дол. США за 1 тонну;
свинець (99,5%) — 523,26 дол. США за 1 т.;
цинк (99,6%) — 993 дол. США за 1 т.;
алюміній (99,7%) — 1209 дол. США за 1 т.;
нікель (99,7%) — 7320 дол. США за 1 т.;
сурма (99,5%) — 5575 дол. США за 1 т.

Чикагська біржа:
пшениця — 99,05 доларів США за 1 тонну;
кукурудза — 69,81 дол. США за 1 т.;
соя — 156,66 дол. США за 1 т.;
яловичина (свіжина) — 1,65 дол. США за 1 кг.;
свинина (свіжина) — 0,98 дол. США за 1 кг.

Лондонська біржа:
цукор білий — 285 дол. США за 1 т.;
цукор-сирець — 188 дол. США за 1 т.;
какао (боби) — 1297,89 дол. США за 1 т.;
кава — 897,75 дол. США за 1 т.

Ліверпульська біржа:
бавовна (індекс А) — 1,493 дол. США за 1 т.

Підготував Володимир КАСЯНЕНКО.

Експрес-новини

Президент Хорватії Туджман звернувся до Європейського співтовариства з закликом відновити переговори про мир в Югославії. За повідомленнями хорватських інформаційних агентств, Туджман надіслав лист-звернення лордові Каррінгтону, який є посередником між двома воюючими сторонами. В цьому посланні президент Хорватії повідомив про свій наказ зняти блокаду казарм федеральної армії. За останніми повідомленнями, бої на території Хорватії досягли вже масштабів тотальної війни. Лорд Каррінгтон заявив, що Європейське співтовариство може визнати незалежність Словенії та Хорватії, якщо становище в Югославії не поліпшиться.

* * *

На запрошення сенатора США Доула до Вашингтона прибув президент Вірменії Тер-Петросян. У програмі візиту — зустріч з президентом США Бушем.

* * *

Продовжується візит міністра оборони СРСР Шапошникова до ФРН. Під час зустрічі з федеральним канцлером ФРН Колем радянський міністр запевнив німецьку сторону в тому, що виведення військ СРСР з Німеччини завершиться до 1994 року.

* * *

Президент Польщі Валенса вчора зустрівся з представниками трьох основних політичних партій для обговорення питання формування нового уряду. Під час розмови був присутній новопризначений прем'єр-міністр країни Геремек. За його словами, основні суперечності сторін полягають у різних підходах до проведення економічних реформ.

НЕМАЄ ІМПЕРІЇ

Першого грудня українці висловляться за незалежність. Успіх референдуму не викликає ніяких сумнівів. Згідно з опитуваннями, навіть Крим і східні райони з високою густотою російського населення не випадуть із спільного хору і приєднаються до республіканського проекту.

Росіяни мають рацію, говорячи, що в кордонах Радянської України ніколи не існувало незалежної держави. Але українці зло посміялися над Сталіним, який поділив у 20-ті роки колишню царську імперію на союзні республіки, автономні республіки й автономні області і надав тим самим націям певну адміністративну територію. Це було лише політичною хитрістю, але адміністративний кордон став з роками сприйматися людьми як реальність. Мешканці Української республіки й навіть частина з тих 10 мільйонів росіян, що проживають у ній, ідентифікують себе з нею.

І не буде нічого дивного в тому, що в Україні Леонід Кравчук стане в грудні першим президентом, обраним загальним голосуванням. Він — «людина Москви», а поборник «незалежності на підставі переговорів». Після путчу 19 серпня й особистих зволікань Леонід Кравчук зрозумів, що повинен швидко приєднатися до проекту незалежності й зірвати радянський календар, що передбачав переговори про «оновлений Союз» раніше від згоди на незалежність республік.

Протягом уже декількох місяців Україна закладає основи свого державного суверенітету: українська грошова одиниця, національна армія, володіння частиною майна центру, пріоритет української мови й української культури. Однак цей курс на незалежність не є породженням шаленого ультранаціоналізму. Він чітко розрахований і аргументований. Незалежність сприймають передусім як неминучу еволюцію, що диктується розпадом центральної влади. «Радянського Союзу більш не існує. Російської республіки, по суті, також, але вона претендує на те, щоб підмінити собою СРСР, так що ми не маємо іншого виходу, як створити українську державу на території колишньої УРСР». Така суть висловлювань представників усіх політичних кіл у Києві.

З цією позицією погоджуються всі керівники — від колишніх комуністів, як Леонід Кравчук, до колишніх політичних в'язнів, як В'ячеслав Чорновіл, який очолює Львівську обласну раду в Галичині (Західна Україна). Правда, з деякими нюансами. Хтось більше схильний до того, щоб «щадити Росію», як прийнято говорити в Києві, тобто зберігати двозначну позицію щодо участі України в нових союзних інститутах. Так, місцеві влади під керівництвом Леоніда Кравчука підписали з іншими республіками програмну декларацію про необхідність збереження економічної координації з центру.

Цілком зрозуміло, що держава, яка ще навіть не спробувала плодів свого національного суверенітету, має сумнів, чи варто так швидко поступитися його часткою. Проте український парламент, де, до речі, превалюють колишні комуністи, не вважав необхідним направити 20 своїх депутатів для участі в новій Верховній Раді в Москві. Союзний парламент не зміг зібратися, як було намічено, 8 жовтня, ніхто не сприймає серйозно тимчасові інститути на перехідний період, створені Горбачовим і Єльциним 5 вересня. Державна рада, Міжреспубліканський економічний комітет і Верховна Рада, яка складається з делегацій республіканських парламентів, сприймаються лише як картонна декорація, що ледве прикриває відсутність центральної влади.

Фактом, що набагато більше хвилює російську владу, є те, що українці не ставляться всерйоз і до економічного союзу. Навпаки, саме економіка збуджує все населення республіки, включаючи тих росіян, які живуть в Україні, виступати за незалежність. Радянський гігантизм і надмірна централізація є, згідно зі спільною точкою зору, причиною всіх бід і нещасть. Необхідно бігти з величезного некерованого корабля, щоб не піти разом з ним на дно. Українці впевнені, що економічне відродження стане можливим лише в рамках обмежених економічних просторів з «людським обличчям». А їхня республіка приблизно дорівнює за територією і чисельністю населення Франції. Вона має плодородні землі, багаті енергетичні й сировинні ресурси, гарну транспортну мережу й кваліфіковану робочу силу.

Проблема полягає в тому, що в Москві російські лідери, представляють вони чи то Російську республіку, чи то центральну владу, не врахували повною мірою прискорювальний процес деколонізації. Київ і Москва говорять нині різними мовами. Київ говорить про повну незалежність «в умовах добросусідства з Росією». Москва говорить про збереження тісних історичних зв'язків між Росією й Україною «за поважання національних суверенітетів». Різниця досить велика і з часом лише визначається все чіткіше.

Дві найбільші республік колишнього Союзу вступають у «війну на виснаження», й не можна не задатися питанням, які форми вона прийме на спустошеній політичній арені, по суті, вже ніким не керованій. У Радянського Союзу вже немає уряду, у Російської республіки також, а Україна, в свою чергу, прагне знайти в результаті загальних виборів сильного президента, нібито це є чудодійним рецептом, аби заповнити вакуум політичної влади.

Росіяни навіть не готуються до наступу реальної незалежності їхніх «молодших слов'янських братів». Вони не можуть звикнути до цієї думки, оскільки російська імперія без України — вже не імперія. А що таке Росія без своєї імперії? Колишня РРФСР, яка сама являє собою величезну й неміцну багатонаціональну структуру, чи то набагато скромніше за масштабами Велике Московське князівство?

«Монд» (Франція)

Наш прес-клуб — Le Monde

Інформ-шоу

ЧИЯ Ж ГОТІВКА КРАЩА?

Відомо, що польський злотий — валюта неодноразово девальвована. Приміром, одна німецька марка коштує до 8600 «монет». Але не все так вже й сумно. Виявилось, що один з «продуктів» польського банку — невеликий металевий кругляшок вартістю 20 злотих — може котуватися значно вище. Треба тільки сточити щербинки на його ребрі. І тоді торговельні автомати в тій же Німеччині спокійно їх приймають, видаючи взамін цигарки, презервативи і солодощі. А деякі, наприклад, ті, що продають дитячі трамвайні квитки, ще й дають здачу — 3 марки 80 пфенігів. Тож з'явилися цілі підпільні майстерні, які підганяють «мерзенний метал» під західні стандарти. Польська валютна хвиля докотилася і до Скандинавії. Так, буває, що телефонні автомати у Швеції і Норвегії майже повністю забиваються польськими двадцятками, які доводиться потім мішками повертати на батьківщину через посольство. Цікаво, що в самій Польщі цю монетку можна придбати вже за «спеціальним курсом», тобто за 600 злотих.

БІЗНЕС ПО-ГЕНЕРАЛЬСЬКИ

Кіпр — хоч і невелика країна, але має справжню армію і військовий флот (майже іграшковий). Правда, їхня специфіка полягає в тому, що всі офіцерські посади там займають грецькі військовослужбовці. Але одного з них кіпрський уряд недавно вирішив вислати. «Персоною нон грата» став командуючий військово-морськими силами, який організував вигідний для себе бізнес. Батькам молодих призовників він продавав картини... свого тата. Хоча той і не був другим Айвазовським, проте кожне «полотно» коштувало чотири тисячі доларів. Зрозуміло, батьки юних моряків купували «шедеври» не через надзвичайну любов до живопису, а щоб уберегти дітей від доволі можливих неприємностей під час служби.

Отже, командуючий залишив свою посаду. І спробував це зробити з гордо піднятою головою, заявивши, що покидає Кіпр лише через те, що не згоден із змінами у «малюнку» флотського прапора.

І БАТЬКО П'Є, І НАМ ДАЄ

Чилійська газета «Епока» опублікувала дані опитування, проведеного спеціалістами медичного факультету університету Сант-Яго. Тема дослідження досить цікава: що і скільки випивають чилійські діти? І йдеться зовсім не про кока-колу чи соки. З'ясувалося, що майже 77 відсотків підлітків віком від 10 до 16 років, які живуть у селах, хоч раз уже куштували алкоголь або регулярно його вживають. Не останню роль у цьому відіграють батьки. Під час національних та релігійних свят, яких у чилійському календарі вдосталь, вони самі пропонують дітям випити чарку-другу місцевої горілки «піско», рому чи вина, адже виноградники є в кожному господарстві. Однак найнебезпечнішим лікарі вважають споживання «чічі» — напою, схожого на брагу. Хоч він і досить слабкий і навіть не вважається алкогольним, проте, на думку вчених, саме «чіча» поступово формує у дітей пристрасть до «зеленого змія».

Погляд

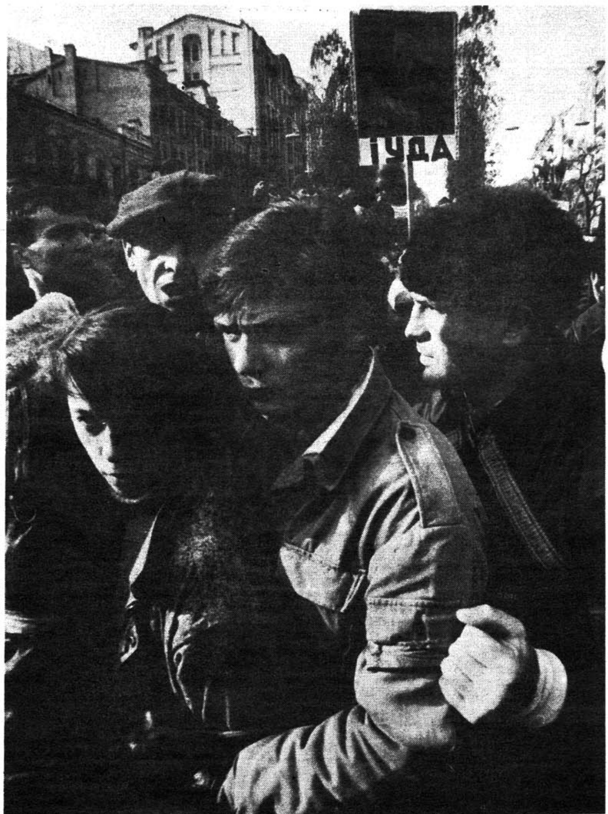

ВАША ВЕЛИЧНІСТЬ, ПОСМІХНІТЬСЯ!

Подивитися зблизька на королеву Великобританії Єлизавету II завжди цікаво. А в супроводі матері її Величності? Та ще й у парадно-церемоніальному одязі? На жаль, далеко не всім вдається побачити це на власні очі. Але, на наше щастя, нині майже повсюди є люди з фотоапаратами в руках, які хоч окремими кадрами демонструють велич і красу британських традицій, які, зокрема, уособлює королівська династія.

Фото ТАРС.

А У ВАС В КИШЕНІ ГАЗ?

...Отже, відзначення сьомого листопада нинішнього року в Києві було позначене деяким дискомфортом. Спершу на Хрещатику прибічників соціалістичної ідеї закидали мідяками противники тієї ідеї. Однак, ті, хто хотів покласти квіти до пам'ятника Леніну, що навпроти Бесарабки, змогли це зробити. Можна було навіть подумати, що ми живемо у майже цивілізованому суспільстві. Можна було навіть повеселитися, споглядаючи пародійний парад під зеленими й червоними прапорами — колону (десь чоловік сто) очолював відомий київський художник В. Іванов, хвацько всівшись на коні, натягнувши на вуха жовтенятську будьонівку.

Але під час мітингу біля Республіканського стадіону таки виникла бійка: хтось на когось махнув ногою, хтось пшикнув газом, за якусь мить у неподобство втягнулося чоловік сорок. Міліція діяла швидко. Затримано 14 чоловік, порушено кримінальну справу. Прес-служба Соціалістичної партії України згодом заявила, що провокатори хотіли поставити справу так: «де комуністи, там і бійка». Але в Українській Національній Асамблеї нас інформували інакше: призвідцями інциденту були великодержавники з «Отечественного форума». Як там не є, а все одно неприємно.

Христофор ГРУША.

Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

ДО РЕФЕРЕНДУМУ ЛИШИЛОСЯ 17 ДІБ

Перша складова сьогоднішньої сторінки «Суспільного барометра» — роздуми соціолога з приводу обрання Президента України. Якими повинні бути програми-мінімум та максимум, щоб домогтися перемоги на виборах і вивести Україну з економічної та політичної кризи? Друга — соціологічне опитування, проведене групою соціологічних досліджень при Секретаріаті Верховної Ради України 18—24 жовтня.

24 серпня 1991 року Верховна Рада проголосила незалежність України. Чи спостерігаєте ви за тим, як ця подія висвітлюється засобами масової інформації?

33,72 — так, спостерігаю;
47,13 — іноді спостерігаю;
13,09 — ні, не спостерігаю.

Чи обговорюєте ви цю подію з родичами або знайомими?

34,60 — так, обговорюю регулярно;
51,64 — іноді обговорюю;
13,43 — ні, не обговорюю.

Чи пов'язуєте ви особисті інтереси або інтереси вашої родини з проголошенням незалежності України?

37,77 — так, пов'язую значною мірою;
38,83 — пов'язую лише деякою мірою;
22,62 — ні, не пов'язую.

Якби сьогодні відбувався референдум на підтвердження Акта проголошення незалежності України, чи взяли б ви у ньому участь?

66,24 — так, обов'язково;
24,46 — не знаю, ще не вирішив;
9,30 — ні.

Чи підтверджуєте ви Акт проголошення незалежності України?

	у відсотках	
	до всіх опитаних	до тих, хто має намір взяти участь у референдумі
Так, підтверджую	68,47	84,35
Ні, не підтверджую	12,70	15,65

Як, на вашу думку, чи сприятиме незалежність України побудові дійсно демократичної правової держави?

32,03 — вважаю, що сприятиме;
24,12 — скоріше за все сприятиме;
9,50 — маю певні сумніви щодо цього;
6,52 — вважаю, що не сприятиме;
27,52 — важко відповісти.

У зверненні Верховної Ради до громадян України стверджується, що проголошення незалежності України ніякою мірою не призведе до порушення прав людей будь-яких національностей. А що ви думаєте з цього приводу?

30,86 — думаю, що не призведе;
24,62 — скоріше за все не призведе;
11,25 — маю певні сумніви щодо цього;
9,30 — думаю, що призведе;
23,84 — важко відповісти.

Як ви вважаєте, чи забезпечить незалежна Україна повну свободу розвитку всіх національних мов і культур?

25,24 — вважаю, що забезпечить;
25,63 — скоріше за все забезпечить;
14,65 — маю певні сумніви щодо цього;
9,53 — вважаю, що не забезпечить;
24,85 — важко відповісти.

На 1 грудня цього року призначено вибори Президента України. Чи спостерігаєте ви за перебігом виборчої кампанії?

36,04 — так, спостерігаю постійно;
49,64 — іноді спостерігаю;
13,76 — ні, не спостерігаю.

Чи обговорюєте ви кандидатури в Президенти з родичами або знайомими?

31,25 — так, обговорюю регулярно;
50,14 — іноді обговорюю;
18,55 — ні, не обговорюю.

Якою мірою ви пов'язуєте особисті інтереси або інтереси вашої родини з результатами виборів Президента України?

29,97 — пов'язую значною мірою;
42,56 — пов'язую лише деякою мірою;
27,19 — не пов'язую.

Чи маєте ви намір взяти участь у виборах Президента України?

67,74 — так, обов'язково;
23,57 — не знаю, ще не вирішив;
8,41 — ні.

Кого б ви хотіли бачити на цій посаді?

30,81 — Л. Кравчука;
12,20 — В. Чорновола;
2,06 — В. Гриньова;
2,06 — Л. Лук'яненка;
1,95 — І. Юхновського;
2,79 — інших, разом;
36,49 — не знаю, ще не вирішив;
7,06 — немає відповіді.

Яких змін, на вашу думку, слід чекати з обранням Президента України?

23,40 — слід чекати значних змін на краще;
29,03 — слід чекати лише деяких змін на краще;
18,61 — скоріше за все нічого не зміниться;
3,06 — вважаю, що стан справ дещо погіршиться;
2,62 — слід чекати значного погіршення справ;
22,95 — важко відповісти.

Якщо ви вважаєте, що з обранням Президента України слід чекати змін на краще, то яких саме?

26,30 — забезпечення дійсної незалежності України;
25,57 — зміцнення правопорядку і законності в республіці;
24,96 — поліпшення соціальної захищеності громадян;
24,62 — введення на Україні власних грошей як однієї з гарантій товарного забезпечення населення;
23,06 — зміцнення державної влади, підвищення її авторитету;
17,21 — забезпечення прав і свобод громадян;
15,88 — рішучих кроків по роздержавленню власності і переходу до ринку;
14,82 — досягнення громадянської злагоди в суспільстві;
13,70 — прискорення земельної реформи;
8,69 — налагодження співпраці керівництва республіки з представниками різних політичних партій та рухів;
6,74 — інше.

Володимир ОССОВСЬКИЙ,
керівник групи соціологічних досліджень при Секретаріаті Верховної Ради України.

Реєстрація перших кандидатів у Президенти в Центральній виборчій комісії та визначення Верховною Радою умов передвиборної боротьби офіційно відкрили багатоденний марафон по виборах першого Президента незалежної України.

За ким піде народ?

Вибори Президента

Точка зору соціолога

ЩО ПОТРІБНО ДЛЯ ПЕРЕМОГИ?

Теоретичний аналіз об'єктивних факторів у передвиборній боротьбі *

НАСАМПЕРЕД за тим, хто віднайде й покаже найкоротший і найреальніший шлях до незалежної України, до вільного і кращого життя народу.

По-друге, доведеться чітко, зрозуміло, переконливо змалювати і пояснити людям той шлях, який їм треба пройти. Більше шансів буде в того претендента, чия програма складатиметься з двох чітких частин: програми-мінімум — як нам вийти з нинішньої кризи — і програми-максимум — як досягти вершин прогресу в усіх сферах суспільства.

Що ж має окреслити **програма-мінімум**?

У сфері політичній — це розбудова вільної, незалежної демократичної Української держави, проголошеної Актом 24 серпня. Основне в цьому розділі програми — зробити наголос на найновішій демократії (**демос** — грецькою мовою **народ**, кратос — влада). Переможе, і в цьому сумніву нема, той претендент, який запропонує найкращий проект демократизації, тобто справжнього народовладдя. А це означає — максимального самоврядування, ліквідації старої бюрократичної системи управління, вивільнення всіх творчих сил народу, що забезпечить його розвій, розквіт.

Найважливіший розділ програми-мінімум, безумовно, **економічний**. Як вийти з нинішньої кризи? Існують, як відомо, різні проекти — «шокової» терапії, поетапних реформ, так званий новий «план Маршалла», інші, зокрема, й запропонований комісіями Верховної Ради, економістами України. Називаються різні зразки — німецький, японський, південно-корейський...

На мою думку, переможе той кандидат, який запропонує найточніше обгрунтований український варіант.

Одне слово, переможе претендент, чия економічна програма не стільки агітуватиме лозунгами-обіцянками робітників, селян, інтелігенцію, конкретні прошарки суспільства — молодь, пенсіонерів, військовослужбовців та інших, скільки переконуватиме всіх цифрами і фактами. Тут ми підійшли до **соціального** розділу програми-мінімум. Адже й політична реформа (демократизація, самоврядування), й економічна (роздержавлення власності, приватизація), мають здійснюватися в ім'я вивільнення продуктивних сил.

Більшості сьогодні зрозуміло, що вся наша соціальна сфера потребує докорінних змін. Тому перевагу матиме кандидат, який запропонує нову концепцію і нову систему вирішення соціальних питань. Вони повинні базуватися на нових принципах. Це — соціальна справедливість у всьому — від податку з підприємства і заробітної плати до нарахування пенсій, стипендій і т. ін. Це — рівність умов для праці, виявлення таланту, здібностей у будь-якій сфері діяльності й відповідна можливість задовольняти всі потреби не з чиєїсь «милості», а на заробілене. І зрештою, це переведення всієї соціальної інфраструктури з інтересу «взяти» від людини до інтересу «дати», тобто якісно обслужити, допомогти.

Україна відроджує державність, і тому зустрічаються ілюзії чи, навпаки, побоювання, що перемогу може здобути націонал-радикал, висунувши на перший план своєї програми **національне** питання. Справді, даний момент дуже істотний, але, думаю, той, хто зосередиться передусім на цьому, не приділяючи належної уваги іншим проблемам, сам собі завдасть поразки. Як уже доводила історія. Про це свідчить і склад виборців, майже чверть з яких — люди неукраїнської національності.

За наступною частиною програми — **духовною** — матиме перевагу той претендент, який не тільки запропонує чіткі напрями відродження освіти, культури, усіх мистецтв, народної творчості, а й сам є прикладом сили й незалежності духу, вірності всенародній справі, послідовності й твердості в переконаннях, чистоти совісті, високої моральності.

Але якою б чудовою не була програма-мінімум, для перемоги в кінцевому підсумку потрібна **програма-максимум**, тобто погляд уперед на десятиріччя, промінь світла в майбутнє. Той, хто веде народ, повинен бути не просто зрячим, а бачити далеко.

Думаю, однак, що ніяких «ізмів» у формулюванні кінцевої мети (типу «капіталізм» чи «комунізм») ми не почуємо. Сумніваюсь, що доцільно визначати конкретні рубежі та строки. Це будуть найзагальніші орієнтири, квінтесенція досвіду нашої цивілізації.

Вся своєрідність моменту, з моєї точки зору, саме в тому, що Україна творить свою велику революцію шляхом демократичної еволюції. Це досить рідкісна в історії можливість змінити політичний, економічний і соціальний устрій, духовну сферу суспільства без барикад, без крові, без громадянської війни. І той кандидат, який найповніше зрозуміє і відобразить усю специфічність нинішніх визвольних змагань українського народу, зможе вірно визначити у своїй **програмі-максимум** мету, орієнтири оновленого суспільства.

Одне слово, програма-максимум має відповісти на запитання: як вільний народ з допомогою вільної праці (на себе, не на світовий комунізм чи щось подібне) може досягти гуманістичних вершин цивілізації. І той, хто це зробить найпереконливіше, буде визнаний народом: «Ось наш Мойсей». **«Ось наш Президент».**

М. РУБАНЕЦЬ,
кандидат філософських наук.

* Що стосується суб'єктивних факторів, то вони можуть бути темою окремої розмови.

ВЕЛИКА ДРАМА МАЛИХ ЛЮДЕЙ

Гітлерівці оголосили їх політичними ворогами рейху. А потім прийшли наші і назвали їх ворогами народу. «Вороги» ж були просто дітьми. Змучені і нещасні, із дорослими страдницькими очима, в яких відбивалося страхіття недавнього минулого, вони злякано тулилися один до одного — майбутнє також загрозливо кивало пальцем: ага, були в полоні...

Їх ловили на болотах, витягували з густих лісових хащів. Захлиналися від мисливського шалу людоловивівчарки, тріщали кулеметні черги, брязкали гусениці танків. Відібрані фашистські війська кинули на боротьбу з «лісовими бандитами» — дітьми партизанів та підпільників. Ні, вони не були Вітями Коробковими та Валями Котиками. Даруйте за непатріотичне уточнення, ці діти були тільки жертвами війни. «Натхненник усіх перемог» — Комуністична партія закликала населення до розгортання партизанського руху, ледь не щодня у «бойових листках» народжувалися красиві легенди про юних месників, і ніхто не подумав про юних заложників — вони не вкладалися в рамки героїчних сюжетів. «Війна не обходиться без втрат», — постановили вожді, і ця «мудра» теза, спущена у «низи», безжально кидала у ненаситне жорно війни сотні тисяч даремних жертв. Кидала й дітей. Відступаючи під натиском карателів, партизани лишали все зайве, що обтяжувало їх рух. Діти часто йшли в переліку зайвих предметів...

Вони дуже знадобилися у фашистських концтаборах — для опалювання небес над Освенцімом, Майданеком чи Саласпілсом, для підживлення пісних німецьких грунтів, для піддослідного матеріалу есесівських лікарів.

«Діти — хороший матеріал, — вдоволено прицмокував арійський професор, — куди кращі за пацюків», — і зі знанням справи колов у тоненьку ручку. Він був неабияким професіоналом, цей лікар. І дослід, мабуть, удався. Євдокія Лукащук ще десять років догасала по війні. Померла, так і не здогадавшись, чому її смерть — злочин перед Батьківщиною. «Полон — це зрада», — вичитували їй «товариші», як тільки зверталася до якоїсь інстанції по допомогу. О, Боже, чи ж хотіла вона зраджувати?

Ранньої весни переможного 45-го року в Київ прибув ешелон з малолітніми в'язнями фашистських концтаборів. Їх влаштували в спеціальні дитячі будинки. М'якосердні няні довго плакали, обмиваючи ледь живі скелетики. «Тільки б жили», — молилися за нещасних дітей і не знали, що ожилі «скелетики» ще не раз також заплачуть через «ганебне минуле». Бо ні піклування про них вихователів, ні увага могутніх шефів — заводу «Арсенал», театру імені Франка, редакції газети «Радянська Україна», ні особиста опіка Ніни Петрівни Хрущової не змиють тавра: «Під час війни перебував у полоні...». Держава з жорстокістю мачухи переслідувала своїх сиріт.

Мудріші директори дитбудинків, випускаючи вихованців у світ, «забували» уточнювати, звідки ті прибули: сирота, мовляв, і все. Ось тобі довідка, десять карбованців «підйомних», і — дякуй партії за турботу. Дякували, звичайно, і тремтіли, як колись на плацу при появі фашистського лікаря, перед... кадровиком: а що як дізнався правду. Куди з такою «характеристикою»!

Викреслене з паперів минуле не щезало з пам'яті, боляче било недугами. Багато з них померло зовсім молодими, так і не дочекавшись 1988 року, коли почалася реабілітація малолітніх в'язнів фашистських концтаборів. Спасибі, понад чотири десятиріччя після перемоги над німецьким фашизмом його жертв — радянських дітей перестали вважати злочинцями.

Правда, на цьому державна гуманність вичерпалася. Про соціальний захист знедолених ніхто й думати не захотів. На всі звертання вчорашніх «ворогів» надходила стандартна ввічливо-холодна відповідь: «Оскільки соціально - економічні програми на цю п'ятирічку вже зверстані, подавайте свої пропозиції на наступну». Подавали. Але програми з дивовижною швидкістю знову «версталися», перш ніж висихало чорнило на черговій «чолобитній».

Тим часом в усіх цивілізованих країнах людей, які побували у гітлерівському полоні, вважають найбільш потерпілими. «Буржуазне» суспільство відразу по війні почало подавати їм моральну і матеріальну допомогу. Без пишних фраз, по-діловому, як це вміють робити на Заході. Тільки ми й далі граємося в «гуманність та милосердя».

Бог з ними, часами застійними. Але й «перебудовні» мало принесли втішного. Створена Спілка колишніх малолітніх в'язнів фашистських концтаборів, по суті, безсила перед економічним зашморгом. Підтримка ж держави — мізерна.

— Прейскурант пільг, — розповідає секретар Спілки Володимир Васильович Литвинов, — курям на сміх. До речі, кошти на ці, з дозволу сказати пільги, йдуть не з державної кишені, а з Дитячого фонду. Програми соціальної допомоги людям, які чудом уціліли в нацистському пеклі, ніхто й не складав.

Міжвідомча громадська комісія в справах колишніх в'язнів також мало що може зробити в соціальному плані. Адже її висновки мають лише рекомендаційний характер. А хто нині прислухається до рекомендацій, тим більше громадської організації?

Ці люди багато не хочуть. Розуміють, нині сутужні часи. Усім важко. Але чомусь так виходить, що їм важко завжди. І тоді, коли ходили у «ворогах». І тепер, коли за непотрібністю зникли в анкетах ті горезвісні графи. На жаль, особливо важко на Україні.

Указом Б. Єльцина в Росії колишніх малолітніх бранців за пільгами прирівняли до інвалідів війни. У Литві вже давно при оформленні пенсії один день у неволі зараховують за три робочих. Є ці пільги і в деяких інших колишніх союзних республіках, і не лише в колишніх. І тільки в нашій демократичній Україні ставлення до нещасних людей, чиє дитинство найпідступніше обпалила війна, залишається на рівні «партійної турботи». Десять разів зверталася Спілка зі своїми пропозиціями до Міністерства соціального забезпечення республіки. У відповідь — мовчання. Єдина надія, що новий міністр зверне на це увагу.

До речі, цікава деталь: прохання Спілки надати колишнім малолітнім в'язням статусу учасників війни чомусь переадресували народним депутатам Д. Павличку та О. Морозу. Дмитро Васильович зорієнтувався одразу. Комісія в закордонних справах підтримала справедливі вимоги потерпілих від фашизму людей і передала їх за адресою — у Комісію в справах інвалідів. Олександр Олександрович же і тут не втратив політичної пильності. Зауваживши, що малолітні в'язні потерпіли не тільки від фашистської неволі, а й від націоналістичного свавілля, шановний екс-лідер більшості на цілий аркуш занурився у белетристичні вправи. І досі не можуть у Спілці розібратися — що ж їм відповіли, підтримують їх чи ні. А може, вони «не тягнуть», бо потерпіли не від своїх, а від німецьких націоналістів.

Але, здається, найдошкульніший удар чекає колишніх в'язнів з боку демократії. І це найстрашніше. Вже є випадки, коли разом з ліквідацією привілеїв номенклатури скасовують і більш ніж скромні пільги тих, хто пройшов через нацистські фабрики смерті. Хворих, погано забезпечених людей залишають без будь-яких додаткових гарантій, за які вони так довго і так настійливо боролися. Невже доля так і не усміхнеться цим змученим людям?

Народження незалежної, демократичної держави Україна, яку в більшості підтримують члени Спілки колишніх малолітніх в'язнів, не може супроводжуватися зубожінням страждальців війни. Нарешті у нас з'явилася держава-мати, чому ж їй не простягнути руку підтримки своїм найслабшим дітям? Серед колишніх в'язнів немає навіть умовно здорових людей. Багато з них інваліди. Середній прибуток майже половини не перевищує 150 карбованців — при прожитковому мінімумі близько 300. У багатьох з них досі не вирішені такі соціальні проблеми, як одержання нормального житла (спробуйте роками спати у ванній кімнаті, як це змушена була донедавна робити І. Куцнер, чи поневірятися по чужих кутках, як доводиться М. Савченко - Виноградовій), санаторно - курортне лікування, пенсійне забезпечення, медичне обслуговування. А знаєте, що багатьох з цих людей, особливо одиноких, ні за що поховати. Не змогли вони набирати грошей на смерть, хоч і дуже старалися. Надто мізерною була їхня зарплата, бо де ж узяти більшу за такого напівнелегального життя. А тепер надто дорогою стала і «смерть».

— Набагато дешевше було б мені вмерти в Майданеку, — гірко жартує К. Доброванська.

Від такого жарту хочеться плакати нам обом.

Їх зовсім мало, колишніх малолітніх бранців, — всього близько тисячної частки одного відсотка населення. Скільки ж можна ходити їм у жертвах фашизму, сталінізму, застою, перебудови, демократії? Яких ще треба усім нам змін, щоб навчитися цінувати маленьку людину? Не проголошувати любов до неї, а просто любити, не «оточувати турботою», а берегти?

Людмила КОХАНЕЦЬ.

КНЯЗЬКИ БУЛИ, Є... І БУДУТЬ?

Прочитав у «ГУ» замітку «А князьки ще є» — про такого собі князька від телефонів громадянина Санікова. Хочу додати, що такі «вельможі» водяться не тільки в Києві, а й по всій нашій славній Україні. Є вони і в нас у Кіровограді. Із задоволенням рекомендую вам відразу двох — начальників міського ВТУЗ М. Сердюка та МТС В. Петренка. Майже рік минув, як подав я їм свою першу «чолобитну» — прохання відремонтувати телефон. А він і досі мовчить. Правда, «князьки» виявили увагу (чемні люди, нічого не скажеш) — надіслали лист, у якому вибачилися за «незручності при використанні телефону». Нічого собі незручності.

Ще й у тому листі зробили мене чомусь жінкою, хоч і шановною (так і написали: «Шановна тов. Кравченко...»), хоча я зроду-звіку чоловік, жінкою, навіть шановною, бути не збираюся.

Хотів би я знати, коли та «незручність» минеться, але, зарезервувавши собі невизначений час для «реанімації» мого телефону — мабуть, аж до «світлого майбутнього», «князьки зв'язку» припинили зі мною листування.

Ось так-то. Прикро, що керівників, які зневажають нас, навколо ще до біса. Хто їх вижене і коли?

Олександр КРАВЧЕНКО, чоловік.

Кіровоград.

З пошти

Надрукуйте обов'язково!

Добрий день, дорога редакціє «Голосу України»!

Звертаються до газети працівники Калуського льонозаводу з такого приводу: працювати нам стає все важче, а заробітки не зростають, адміністрація підприємства намагається витиснути з нас побільше, а дати нам поменше. Колектив наш переважно жіночий, трудові процеси немеханізовані, все робимо вручну — і завантажуємо стрічки сировиною, і кладемо та прибираємо волокно. Запиленість приміщень у кілька разів перевищує допустимі норми, шум тріпальних машин — теж.

На зборах колективу ми не один раз ставили ці питання перед адміністрацією, але змін — ніяких! З початку року льоноволокно, яке ми виробляємо, подорожчало в сім разів, а зарплата наша не тільки не зросла, а навіть упала. Вже кілька місяців підряд директор підприємства В. Власик годує нас обіцянками підвищити оплату праці, яка разом з компенсацією становить лише близько 300 карбованців, але, як мовиться, обіцянка-цяцянка. Як на такі гроші, та ще й з різними відрахуваннями, можна нині утримувати сім'ю? Люди вже зневірилися, що за таку тяжку роботу їм буде справедлива платня. Не один раз бували у нас на заводі представники місцевої влади, депутати, обіцяли допомогти, але зробити щось корисне людям не хочуть чи не можуть — не знаємо.

Порадьте, куди нам ще звертатися по допомогу. А лист наш надрукуйте обов'язково! Нехай читає його ціла Україна, бо, напевно, такого заводу, такого керівництва і таких нещасних робочих людей, як ми, немає ніде.

А. Черепій, Л. Кіт, Ю. Павлюк, Л. Стасюк, О. Миньов та інші — всього 58 підписів.

Калуш
Івано-Франківської області.

ЗАКОН УКРАЇНИ

ПРО ГРОМАДЯНСТВО УКРАЇН

Громадянство України визначає постійний правовий зв'язок особи і Української держави, який знаходить своє відображення в їх взаємних правах та обов'язках.

Право на громадянство є невід'ємним правом людини. Ніхто не може бути позбавлений громадянства або права змінити громадянство.

Українська держава забезпечує охорону і захист прав, свобод і інтересів своїх громадян.

I. Загальні положення

Стаття 1. Громадянство в Україні

В Україні існує єдине громадянство.

На підставі двосторонніх міждержавних договорів допускається подвійне громадянство.

Стаття 2. Належність до громадянства України

Громадянами України є:

1) особи, які на момент набрання чинності цим Законом проживали в Україні, незалежно від походження, соціального і майнового стану, расової та національної належності, статі, освіти, мови, політичних поглядів, релігійних переконань, роду і характеру занять, які не є громадянами інших держав і які не заперечують проти набуття громадянства України;

2) особи, які працюють за державним направленням, проходять військову службу або навчаються за межами України, за умов, якщо вони народилися чи довели, що постійно проживали на її території, не перебувають у громадянстві інших держав і не пізніш як через рік після набрання чинності цим Законом виявили бажання стати громадянами України;

3) особи, які набули громадянства України відповідно до цього Закону.

Стаття 3. Законодавство про громадянство в Україні

Громадянство України регулюється Конституцією України, цим Законом та прийнятими відповідно до них законодавчими актами України.

Питання законодавчого регулювання громадянства в Україні належить до виключної компетенції Верховної Ради України.

Стаття 4. Застосування правил міжнародних договорів

Якщо міжнародним договором України встановлено інші правила, ніж ті, що містяться у цьому Законі, застосовуються правила міжнародного договору.

Стаття 5. Документи, які підтверджують громадянство України

Документами, які підтверджують громадянство України, є паспорт громадянина України, для військовослужбовців — військова книжка, а для осіб до 16 років — свідоцтво про народження.

Зразки та порядок видачі паспорта громадянина України та свідоцтва про народження визначаються положеннями про паспорт громадянина України та свідоцтво про народження, які затверджуються Верховною Радою України.

Стаття 6. Збереження громадянства України при одруженні та розірванні шлюбу

Одруження громадянина або громадянки України з особою, яка перебуває в іноземному громадянстві, або з особою без громадянства, а також розірвання такого шлюбу не змінюють їх громадянства.

Зміна громадянства одним із подружжя не призводить до зміни громадянства другого з подружжя.

Стаття 7. Збереження громадянства України особами, які проживають за межами держави

Проживання або тимчасове перебування громадянина України за межами держави не позбавляє його громадянства України.

Стаття 8. Захист державою громадян України за кордоном

Українська держава здійснює захист і заступництво громадян України, які перебувають за кордоном.

Дипломатичні представництва і консульські установи України, посадові особи зобов'язані вживати заходів до забезпечення громадянам республіки можливості користуватися в повному обсязі правами, наданими їм законодавством країни перебування, міжнародними договорами, учасниками яких є Україна і держава перебування, та міжнародними звичаями, в установленому законодавством порядку захищати їх інтереси, що охороняються законом, а при необхідності — вживати заходів для поновлення порушених прав громадян України.

Стаття 9. Неприпустимість видачі громадянина України іноземній державі

Громадянина України не може бути видано іноземній державі за винятком випадків, передбачених міжнародними угодами.

Стаття 10. Невизнання за громадянином України належності до громадянства іноземної держави

За особою, яка є громадянином України, не визнається належність до громадянства іноземної держави.

Стаття 11. Особи без громадянства

Особи, які проживають на території України і не є громадянами України та не мають доказів своєї належності до громадянства іноземної держави, вважаються особами без громадянства.

II. Набуття громадянства України

Стаття 12. Підстави набуття громадянства України

Громадянство України набувається:

1) за народженням;
2) за походженням;
3) через прийняття до громадянства України;
4) через поновлення у громадянстві України;
5) за іншими підставами, передбаченими цим Законом;
6) за підставами, передбаченими міжнародними договорами України.

Стаття 13. Громадянство дітей, батьки яких є громадянами України

Дитина, батьки якої на момент народження перебували в громадянстві України, є громадянином України незалежно від того, чи народилася вона на території України чи за її межами.

Стаття 14. Громадянство дітей, один з батьків яких є громадянином України

При різному громадянстві батьків, з яких один на момент народження дитини перебував у громадянстві України, дитина є громадянином України:

1) якщо вона народилася на території України;
2) якщо вона народилася за межами республіки, але батьки або один з них у цей час постійно проживали на території України.

При різному громадянстві батьків, з яких один на момент народження дитини перебував у громадянстві України, якщо в цей час обоє з батьків постійно проживали за межами України, громадянство дитини, яка народилася за межами України, визначається за письмовою згодою батьків.

Дитина, один з батьків якої на момент її народження перебував у громадянстві України, а інший був особою без громадянства чи невідомим, є громадянином України незалежно від місця її народження.

У разі встановлення батьківства дитини, мати якої є особою без громадянства, а батьком визначається громадянин України, дитина, яка не досягла 14 років, стає громадянином України незалежно від місця її народження.

Стаття 15. Набуття громадянства України дітьми осіб без громадянства

Дитина, яка народилася на території України від осіб без громадянства, які постійно проживають в Україні, є громадянином України.

Стаття 16. Громадянство дітей, батьки яких невідомі

Дитина, яка перебуває на території України, обоє з батьків якої невідомі, є громадянином України.

Стаття 17. Прийняття до громадянства України

Іноземні громадяни та особи без громадянства можуть бути за їх клопотаннями прийняті до громадянства України.

Умовами прийняття до громадянства України є:

1) відмова від іноземного громадянства;
2) постійне проживання на території України протягом останніх п'яти років.

Це правило не поширюється на осіб, які виявили бажання стати громадянами України за умов, якщо вони народились чи довели, що хоч би один з їх батьків, дід чи баба народилися на її території, і не перебувають у громадянстві інших держав;

3) володіння українською мовою в обсязі, достатньому для спілкування;
4) наявність законних джерел існування;
5) визнання і виконання Конституції України.

Зазначені вимоги можуть не враховуватись лише у виняткових випадках за рішенням Президента України щодо окремих осіб, які мають визначні заслуги перед Українською державою.

Спрощений порядок надання громадянства України може застосовуватись до жінок, які одружені з громадянами України, на їх прохання і за умови відмови від іноземного громадянства.

До громадянства України не приймаються особи, які:

1) вчинили злочини проти людства чи здійснювали геноцид, чинили насильницькі дії проти національної державності України;
2) засуджені до позбавлення волі за тяжкі злочини.

Стаття 18. Поновлення у громадянстві України

Особу, яка раніше перебувала у громадянстві України, може бути за її клопотанням поновлено у громадянстві України.

III. Припинення громадянства України

Стаття 19. Підстави припинення громадянства України

Громадянство України припиняється:

1) внаслідок виходу з громадянства України;
2) внаслідок втрати громадянства України;
3) за підставами, передбаченими міжнародними договорами України.

Стаття 20. Вихід з громадянства України

Вихід з громадянства України здійснюється за клопотанням особи в порядку, встановленому цим Законом.

У виході з громадянства України може бути відмовлено, якщо особа, яка порушила клопотання про вихід, має невиконані зобов'язання перед державою або майнові зобов'язання, з якими пов'язані істотні інтереси громадян чи державних організацій, кооперативних та громадських об'єднань.

Вихід з громадянства України не допускається, якщо особу, яка порушила клопотання про вихід, притягнуто до кримінальної відповідальності як звинуваченого або щодо неї є вирок суду, який набрав законної сили і підлягає виконанню.

Стаття 21. Втрата громадянства України

Громадянство України втрачається:

1) внаслідок вступу особи на військову службу, до служби безпеки, поліції, органів юстиції або в інші органи державної влади та управління в іноземній державі без згоди на те державних органів України;
2) якщо громадянство України набуто внаслідок подання завідомо неправдивих відомостей або фальшивих документів;
3) якщо особа, яка перебуває за межами України, не стала на консульський облік протягом п'яти років.

Громадянство України втрачається з дня видання указу Президента України.

IV. Громадянство дітей при зміні громадянства батьків і при усиновленні

Стаття 22. Зміна громадянства дітей у випадку зміни громадянства батьків

При зміні громадянства батьків, внаслідок якої обоє стають громадянами України або обоє виходять з громадянства України, змінюється відповідно громадянство їх дітей, які не досягли 14 років.

Якщо відомий один із батьків дитини, то при зміні громадянства цього батька відповідно змінюється громадянство дитини, яка не досягла 14 років.

Стаття 23. Збереження громадянства України дитиною, над якою встановлено опіку або піклування

Якщо обоє з батьків або один з батьків дитини, яка проживає на території України, виходять з громадянства України і при цьому не беруть участі у вихованні дитини, над якою встановлено опіку або піклування громадян України, дитина за клопотанням батьків, опікуна або піклувальника зберігає громадянство України.

Стаття 24. Набуття дитиною громадянства України у разі набуття громадянства України одним з батьків

Якщо громадянином України стає один з батьків, а другий залишається іноземним громадянином, дитина може набути громадянства України за клопотанням про це того з батьків, який набуває громадянства України, та при згоді другого з батьків.

Якщо громадянином України стає один з батьків, а другий залишається особою без громадянства, дитина, яка проживає на території України, стає громадянином України.

Якщо громадянином України стає один з батьків, а другий залишається особою без громадянства, дитина, яка проживає поза межами України, може набути громадянства України за клопотанням про це того з батьків, який набуває громадянства України.

Стаття 25. Збереження дитиною громадянства України у разі виходу одного з батьків з громадянства України

Якщо з громадянства України виходить один з батьків, а другий залишається громадянином України, дитина зберігає громадянство України.

За клопотанням того з батьків, який виходить з громадянства України, та за згодою другого з батьків, який зберігає громадянство України, такій дитині може бути дозволено змінити громадянство.

Стаття 26. Набуття дітьми громадянства України у разі усиновлення

Дитина, яка є іноземним громадянином або особою без громадянства і яку усиновлюють громадяни України, стає громадянином України.

Дитина,
громадянин
лює подруж
го є грома
а другий
громадянст
ином Укр
Дитина,
громадянст
лює подруж
є громадян
громадянст
Дитина,
громадяни
лює подру
є громадя
другий —
дянином
України з
телів.

Стаття 2
ми гром
разі ус
Дитина
ном Ук
іноземним
подружж
громадян
другий —
дянином,
ство Укра
ням усин
тині мож
змінити г
Дитина,
ном Укр
особами
або под
го є гро
а другий
мадянств
дянство У

Стаття
згоди діт
мадянств
Зміна
віком ві
разі зм
батьків,
новленн
тільки з
рядку,
тею 33

V. Пов
які
у ви
грома

Стат
Президе
Прези
має ріш
1) пр
ства Ук
мадян т
ства, як
ють на

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ У

Про порядок введення в
Закону України
«Про громадянство Укр

Верховна Рада України постановляє:

1. Ввести в дію Закон України «Про громадянство України» з дня його опублікування.

2. Цей Закон застосовується до правовідносин, які виникнуть після набрання ним чинності.

3. До приведення законодавства України у відповідність із Законом України «Про громадянство України» застосовуються чинні законодавчі акти, які не суперечать цьому Закону.

4. До затвердження Верховною Радою України положень про паспорт громадянина України і свідоцтво про народження та виготовлення їх зразків залишаються діючими існуючі документи.

5. Комісіям Верховної Ради України при підготовці нових законодавчих актів України враховувати вимоги Закону України «Про громадянство України».

6. Відповідно до статті 4 цього Закону питання про належність громадян України до громадянства інших держав підлягають вирішенню у міждержавних угодах.

7. До вступу Президента України на посаду надані йому Законом України «Про громадянство України» повноваження відповідно до статей 29, 32, 36, 37, 40 виконуються тими ж органами і посадовими особами, які їх до цього здійснювали.

8. Доручити Кабінету Міністрів України:

— подати на розгляд Верховної Ради України пропози-
ції про
чинних а
виплива
«Про гр
та про в
рушення
— при
шення У
повідніст
— за
скасуван
них акті
закону У
—
затверд
України
паспорт
та свідо
— з
введенн
щодо в
підтверд
України

Голова Верхов

м. Київ, 8 жовтня 1991 року

...АДЯНСТВО УКРАЇНИ

У виході з громадянства України може бути відмовлено, якщо особа, яка порушила клопотання про вихід, має невиконані зобов'язання перед державою або майнові зобов'язання, з якими пов'язані істотні інтереси громадян чи державних організацій, кооперативних та громадських об'єднань.

Вихід з громадянства України не допускається, якщо особу, яка порушила клопотання про вихід, притягнуто до кримінальної відповідальності як звинуваченого або щодо неї є вирок суду, який набрав законної сили і підлягає виконанню.

Стаття 21. Втрата громадянства України

Громадянство України втрачається:

1) внаслідок вступу особи на військову службу, до служби безпеки, поліції, органів юстиції або в інші органи державної влади та управління в іноземній державі без згоди на те державних органів України;

2) якщо громадянство України набуто внаслідок подання завідомо неправдивих відомостей або фальшивих документів;

3) якщо особа, яка перебуває за межами України, не стала на консульський облік протягом п'яти років.

Громадянство України втрачається з дня видання указу Президента України.

IV. Громадянство дітей при зміні громадянства батьків і при усиновленні

Стаття 22. Зміна громадянства дітей у випадку зміни громадянства батьків

При зміні громадянства батьків, внаслідок якої обоє стають громадянами України або обоє виходять з громадянства України, змінюється відповідно громадянство їх дітей, які не досягли 14 років.

Якщо відомий один із батьків дитини, то при зміні громадянства цього батька відповідно змінюється громадянство дитини, яка не досягла 14 років.

Стаття 23. Збереження громадянства України дитиною, над якою встановлено опіку або піклування

Якщо обоє з батьків або один з батьків дитини, яка проживає на території України, виходять з громадянства України і при цьому не беруть участі у вихованні дитини, над якою встановлено опіку або піклування громадян України, дитина за клопотанням батьків, опікуна або піклувальника зберігає громадянство України.

Стаття 24. Набуття дитиною громадянства України у разі набуття громадянства України одним з батьків

Якщо громадянином України стає один з батьків, а другий залишається іноземним громадянином, дитина може набути громадянства України за клопотанням про це того з батьків, який набуває громадянства України, та при згоді другого з батьків.

Якщо громадянином України стає один з батьків, а другий залишається особою без громадянства, дитина, яка проживає на території України, стає громадянином України.

Якщо громадянином України стає один з батьків, а другий залишається особою без громадянства, дитина, яка проживає поза межами України, може набути громадянства України за клопотанням про це того з батьків, який набуває громадянства України.

Стаття 25. Збереження дитиною громадянства України у разі виходу одного з батьків з громадянства України

Якщо з громадянства України виходить один з батьків, а другий залишається громадянином України, дитина зберігає громадянство України.

За клопотанням того з батьків, який виходить з громадянства України, та за згодою другого з батьків, який зберігає громадянство України, такій дитині може бути дозволено змінити громадянство.

Стаття 26. Набуття дітьми громадянства України у разі усиновлення

Дитина, яка є іноземним громадянином або особою без громадянства і яку усиновлюють громадяни України, стає громадянином України.

Дитина, яка є іноземним громадянином і яку усиновлює подружжя, один з якого є громадянином України, а другий — особою без громадянства, стає громадянином України.

Дитина, яка є особою без громадянства і яку усиновлює подружжя, один з якого є громадянином України, стає громадянином України.

Дитина, яка є іноземним громадянином і яку усиновлює подружжя, один з якого є громадянином України, а другий — іноземним громадянином, стає громадянином України за згодою усиновителів.

Стаття 27. Збереження дітьми гром[illegible]ни у разі ус[illegible]ння

Дитина, яка є громадянином України і усиновлена іноземними громадянами або подружжям, один з якого є громадянином України, а другий — іноземним громадянином, зберігає громадянство України. За клопотанням усиновителів такій дитині може бути дозволено змінити громадянство.

Дитина, яка є громадянином України і усиновлена особами [illegible] громадянства або под[illegible]жям, од[illegible] якого є громадянином [illegible]країни, а другий — особою без громадянства, зберігає громадянство України.

Стаття 28. Необхідність згоди дітей при зміні їх громадянства

Зміна громадянства дітей віком від 14 до 16 років у разі зм[illegible] громадя[illegible]тва їх батьків, [illegible]акож у [illegible] усиновлення, може в[illegible]ватися тільки за згодою дітей у порядку, передбаченому статтею 33 цього Закону.

V. Повноваження органів, які беруть участь у вирішенні питань громадянства України

Стаття 29. Повноваження Президента України

Президент України приймає ріше[illegible]ро:

1) при[illegible]ття до громадянства України іноземних громадян та осіб без громадянства, які постійно проживають на території України;

2) прийняття до громадянства України іноземних громадян і осіб без громадянства, які проживають за кордоном і звернулись з відповідними клопотаннями до Президента України;

3) поновлення у громадянстві України;

4) вихід з громадянства України;

5) втрату громадянства України.

Стаття 30. Повноваження органів внутрішніх справ

Міністерство внутрішніх справ України, Міністерство внутрішніх справ Кримської АРСР, управління внутрішніх справ виконавчих комітетів обласних, Київської і Севастопольської міських Рад народних депутатів:

1) приймають від осіб, які проживають на території України, заяви з питань громадянства України і разом з необхідними документами надсилають на розгляд Президента України;

2) визначають належність осіб, які проживають на території України, до громадянства України;

3) реєструють втрату громадянства України особами, які проживають на території України.

Стаття 31. Повноваження Міністерства закордонних справ України, дипломатичних представництв та консульських установ України

Міністерство закордонних справ України, дипломатичні представництва і консульські установи України:

1) приймають від осіб, які постійно проживають за кордоном, заяви з питань громадянства України і разом з необхідними документами надсилають на розгляд Президента України;

2) визначають належність осіб, які постійно проживають за кордоном, до громадянства України;

3) реєструють втрату громадянства України особами, які постійно проживають за кордоном;

4) ведуть облік громадян України, які постійно проживають за кордоном.

VI. Порядок розгляду заяв і подань з питань громадянства України

Стаття 32. Порядок подання заяв з питань громадянства України

Заяви з питань громадянства подаються на ім'я Президента України через органи внутрішніх справ за місцем постійного проживання заявників, а особами, які постійно проживають за кордоном, — через відповідні дипломатичні представництва або консульські установи України.

Особа, яка перебуває у громадянстві держави, з якою Україною укладено договір про запобігання подвійному громадянству, зобов'язана подати документ, який свідчив би про ставлення цієї держави до наміру громадянина змінити громадянство.

Стаття 33. Форма заяв з питань громадянства

Клопотання про прийняття до громадянства України, поновлення в громадянстві або вихід з нього розглядаються на письмове прохання заявника. Клопотання щодо осіб, які не досягли 16 років, розглядаються на проханням їх законних представників, засвідченим нотаріально, а за кордоном — засвідченим дипломатичним представництвом або консульською установою України.

При поданні заяви про прийняття до громадянства України і вихід з нього, поновлення в громадянстві дітей віком від 14 до 16 років обов'язковою є їх згода, яка повинна бути висловлена у письмовій формі і засвідчена нотаріально, а за кордоном — дипломатичним представництвом або консульською установою України.

При поданні клопотання про вихід з громадянства України неповнолітньої дитини, один з батьків якої залишається громадянином України, має бути подано також заяву цього батька, у якій висловлено його ставлення до виходу дитини з громадянства України. Така заява повинна бути засвідчена нотаріально, а за кордоном — дипломатичним представництвом або консульською установою України.

Якщо заявник не може підписати заяву через неписьменність або через фізичні вади, заява на його прохання підписується іншою особою, про що органом внутрішніх справ, а за кордоном — дипломатичним представництвом або консульською установою України робиться відповідний запис на заяві.

Стаття 34. Визначення належності до громадянства України

Заява про належність особи до громадянства України подається в орган внутрішніх справ за місцем постійного проживання цієї особи, а особою, яка постійно проживає за кордоном, — у відповідне дипломатичне представництво або консульську установу України.

При визначенні належності до громадянства України застосовуються законодавчі акти України і правила міжнародних договорів України, що діяли на момент настання обставин, з якими пов'язується належність особи до громадянства України.

Стаття 35. Порядок оформлення документів з питань громадянства

Оформлення документів з питань громадянства України провадиться при особистому зверненні заявника за місцем його постійного проживання органами внутрішніх справ, а щодо осіб, які постійно проживають за кордоном — відповідними дипломатичними представництвами або консульськими установами України.

При наявності поважних причин органи внутрішніх справ, дипломатичні представництва і консульські установи України зобов'язані оформити матеріали про громадянство за заявами, переданими через інших осіб або поштою.

Стаття 36. Попередній розгляд заяв і подань Комісією при Президенті України у питаннях громадянства

Для попереднього розгляду питань громадянства, зазначених у статті 29 цього Закону, Президент України утворює Комісію у питаннях громадянства.

При розгляді заяв і подань з питань громадянства Комісія всебічно оцінює доводи заявника, зміст подання, висновки державних органів, інші документи.

Комісія має право вимагати у справі, що перебуває у її провадженні, матеріали, документи у відповідних державних органів і громадських об'єднань, які подають необхідну інформацію у встановлений Комісією строк, в тому числі про можливість працевлаштування, житлового та іншого забезпечення заявника в Україні.

Комісія вносить на розгляд Президента України пропозиції щодо кожної заяви або подання, висновки щодо виконання умов, передбачених статтею 17 цього Закону.

Голова Верховної...

м. Київ, 8 жовтня 1991 року

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про порядок введення в дію Закону України «Про громадянство України»

Верховна Рада України постановляє:

1. Ввести в дію Закон України «Про громадянство України» з дня його опублікування.

2. Цей Закон застосовується до правовідносин, які виникнуть після набрання ним чинності.

3. До приведення законодавства України у відповідність із Законом України «Про громадянство України» застосовуються чинні законодавчі акти, які не суперечать цьому Закону.

4. До затвердження Верховною Радою України положень про паспорт громадянина України і свідоцтво про народження і виготовлення їх зразків залишаються діючими існуючі документи.

5. Комісіям Верховної Ради України при підготовці нових законодавчих актів України враховувати вимоги Закону України «Про громадянство України».

6. Відповідно до статті 4 цього Закону питання про належність громадян України до громадянства інших держав підлягають вирішенню у міждержавних угодах.

7. До вступу Президента України на посаду надані йому Законом України «Про громадянство України» повноваження відповідно до статей 29, 32, 36, 37, 40 виконуються тими ж органами і посадовими особами, які їх до цього здійснювали.

8. Доручити Кабінету Міністрів України:

— подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції про зміни і доповнення чинних актів законодавства, що випливають із Закону України «Про громадянство України», та про відповідальність за порушення цього Закону;

— привести постанови та рішення уряду України у відповідність з цим Законом;

— забезпечити перегляд і скасування відомчих нормативних актів, що суперечать вказаному Закону;

— розробити і подати на затвердження Верховної Ради України проекти положень про паспорт громадянина України та свідоцтво про народження;

— забезпечити поетапне введення в дію статей 5 і 39 щодо видачі документів, які підтверджують громадянство України.

Голова Верховної Ради України Л. КРАВЧУК

м. Київ, 8 жовтня 1991 року

ГОЛОС України

И

є іноземним
яку усинов-
один з яко-
ом України,
особою без
ає громадя-

особою без
яку усинов-
один з якого
України, стає
країни.
є іноземним
яку усинов-
один з якого
України, а
мним грома-
ромадянином
ою усинови-

реження діть-
України у

громадяни-
усиновлена
адянами або
н з якого є
України, а
мним грома-
є громадяни-
клопотан-
такій ди-
дозволено
ство.
громадяни-
усиновлена
громадяни-
з яко-
ом України,
бою без гро-
ває грома-

Необхідність
зміні їх гро-

дянства дітей
16 років у
мадянства їх
їх уси-
ватися
дітей у по-
ченому стат-
кону.

ння органів,
участь
питань
а України

Повноваження
раїни
України прий-

громадян-
оземних гро-
без громадян-
ійно прожива-
України;

АЇНИ

Ю

И»

доповнення
одавства, що
кону України
о України»,
ність за по-
Закону;
анови та рі-
раїни у від-
Законом;
перегляд і
их норматив-
перечать вка-

подати на
рховної Ради
положень про
нинна України
народження;
поетапне
статей 5 і 39
ументів, які
громадянство

України
РАВЧУК

2) прийняття до громадянства України іноземних громадян і осіб без громадянства, які проживають за кордоном і звернулись з відповідними клопотаннями до Президента України;

3) поновлення у громадянстві України;

4) вихід з громадянства України;

5) втрату громадянства України.

Стаття 30. Повноваження органів внутрішніх справ

Міністерство внутрішніх справ України, Міністерство внутрішніх справ Кримської АРСР, управління внутрішніх справ виконавчих комітетів обласних, Київської і Севастопольської міських Рад народних депутатів:

1) приймають від осіб, які проживають на території України, заяви з питань громадянства України і разом з необхідними документами надсилають на розгляд Президента України;

2) визначають належність осіб, які проживають на території України, до громадянства України;

3) реєструють втрату громадянства України особами, які проживають на території України.

Стаття 31. Повноваження Міністерства закордонних справ України, дипломатичних представництв та консульських установ України

Міністерство закордонних справ України, дипломатичні представництва і консульські установи України:

1) приймають від осіб, які постійно проживають за кордоном, заяви з питань громадянства України і разом з необхідними документами надсилають на розгляд Президента України;

2) визначають належність осіб, які постійно проживають за кордоном, до громадянства України;

3) реєструють втрату громадянства України особами, які постійно проживають за кордоном;

4) ведуть облік громадян України, які постійно проживають за кордоном.

VI. Порядок розгляду заяв і подань з питань громадянства України

Стаття 32. Порядок подання заяв з питань громадянства України

Заяви з питань громадянства подаються на ім'я Президента України через органи внутрішніх справ за місцем постійного проживання заявників, а особами, які постійно проживають за кордоном, — через відповідні дипломатичні представництва або консульські установи України.

Особа, яка перебуває у громадянстві держави, з якою Україною укладено договір про запобігання подвійному громадянству, зобов'язана подати документ, який свідчив би про ставлення цієї держави до наміру громадянина змінити громадянство.

Стаття 33. Форма заяв з питань громадянства

Клопотання про прийняття до громадянства України, поновлення в громадянстві або вихід з нього розглядаються на письмове прохання заявника. Клопотання щодо осіб, які не досягли 16 років, розглядаються на прохання їх законних представників, засвідченим нотаріально, а за кордоном — засвідченим дипломатичним представництвом або консульською установою України.

При поданні заяви про прийняття до громадянства України і вихід з нього, поновлення в громадянстві дітей віком від 14 до 16 років обов'язковою є їх згода, яка повинна бути висловлена у письмовій формі і засвідчена нотаріально, а за кордоном — дипломатичним представництвом або консульською установою України.

При поданні клопотання про вихід з громадянства України неповнолітньої дитини, один з батьків якої залишається громадянином України, має бути подана також заява від цього батька, у якій висловлено його ставлення до виходу дитини з громадянства України. Така заява повинна бути засвідчена нотаріально, а за кордоном — дипломатичним представництвом або консульською установою України.

Якщо заявник не може підписати заяву через неписьменність або через фізичні вади, заява на його прохання підписується іншою особою, про що органом внутрішніх справ, а за кордоном — дипломатичним представництвом або консульською установою України робиться відповідний запис на заяві.

Стаття 34. Визначення належності до громадянства України

Заява про належність особи до громадянства України подається в орган внутрішніх справ за місцем постійного проживання цієї особи, а особою, яка постійно проживає за кордоном, — у відповідне дипломатичне представництво або консульську установу України.

При визначенні належності до громадянства України застосовуються законодавчі акти України і правила міжнародних договорів України, що діяли на момент настання обставин, з якими пов'язується належність особи до громадянства України.

Стаття 35. Порядок оформлення документів з питань громадянства

Оформлення документів з питань громадянства України провадиться при особистому зверненні заявника за місцем його постійного проживання органами внутрішніх справ, а щодо осіб, які постійно проживають за кордоном — відповідними дипломатичними представництвами або консульськими установами України.

При наявності поважних причин органи внутрішніх справ, дипломатичні представництва і консульські установи України зобов'язані оформити матеріали про громадянство за заявами, переданими через інших осіб або поштою.

Стаття 36. Попередній розгляд заяв і подань Комісією при Президенті України у питаннях громадянства

Для попереднього розгляду питань громадянства, зазначених у статті 29 цього Закону, Президент України утворює Комісію у питаннях громадянства.

При розгляді заяв і подань з питань громадянства Комісія всебічно оцінює доводи заявника, зміст подання, висновки державних органів, інші документи.

Комісія має право вимагати у справі, що перебуває у її провадженні, матеріали, документи у відповідних державних органів і громадських об'єднань, які подають необхідну інформацію у встановлений Комісією строк, в тому числі про можливість працевлаштування, житлового та іншого забезпечення заявника в Україні.

Комісія вносить на розгляд Президента України пропозиції щодо кожної заяви або подання, висновки щодо виконання умов, передбачених статтею 17 цього Закону.

Рішення Комісії оформляється протоколом, який підписується всіма членами Комісії, які брали участь у засіданні.

Стаття 37. Прийняття рішень у питаннях громадянства Президентом України

У питаннях громадянства Президент України видає укази.

Зміни в громадянстві настають у день видання указу Президентом, якщо указом не встановлено інше.

Строк розгляду заяви або подання з питань громадянства не повинен перевищувати одного року.

Повторні заяви з питань громадянства розглядаються, як правило, після закінчення одного року після попереднього рішення у цьому питанні.

У разі виникнення істотних обставин, які не були і не могли бути відомі заявнику, повторні заяви можуть бути розглянуті і раніше.

VII. Виконання рішень у питаннях громадянства України

Стаття 38. Органи, які виконують рішення у питаннях громадянства

Виконання рішень у питаннях громадянства щодо осіб, які постійно проживають в Україні, покладається на Міністерство внутрішніх справ України, Міністерство внутрішніх справ Кримської АРСР, управління, відділи внутрішніх справ, запису актів громадянського стану виконавчих комітетів місцевих Рад народних депутатів, а щодо осіб, які проживають за кордоном, — на Міністерство закордонних справ України, дипломатичні представництва і консульські установи України.

Стаття 39. Видача паспортів і посвідок на проживання

Особам, які набули у встановленому Законом порядку громадянства України, органи внутрішніх справ України або дипломатичні представництва чи консульські установи України вручають паспорти громадянина України. У документах дітей, які не досягли 16 років, робиться запис про їх належність до громадянства України.

Особам, які проживають в Україні і не є громадянами України, органи внутрішніх справ України видають посвідки на проживання.

Стаття 40. Контроль за виконанням рішень у питаннях громадянства

Контроль за виконанням рішень у питаннях громадянства здійснюється Комісією при Президенті України у питаннях громадянства.

VIII. Оскарження рішень у питаннях громадянства

Стаття 41. Оскарження рішень у питаннях громадянства

Рішення у питаннях громадянства, прийняті Президентом України, можуть бути оскаржені у Конституційний суд України.

Стаття 42. Оскарження дій посадових осіб у питаннях громадянства

Відмова у прийнятті заяв з питань громадянства та інші дії посадових осіб щодо порядку розгляду справ про громадянство і виконання рішень у питаннях громадянства можуть бути оскаржені у встановленому Законом порядку в суд.

Голова Верховної Ради України
Л. КРАВЧУК

м. Київ, 8 жовтня 1991 року

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про невідкладні заходи у зв'язку з виведенням з експлуатації Чорнобильської АЕС

Стан справ на Чорнобильській АЕС свідчить про те, що вона протягом тривалого часу залишається об'єктом підвищеної небезпеки. Аварія на турбогенераторі другого енергоблоку Чорнобильської АЕС і викликана нею пожежа, що сталася 11 жовтня 1991 року, спричинили різке зростання соціально-психологічного напруження серед населення, підтвердили виключну небезпечність станції. Це змушує переглянути попередньо встановлені строки зупинки всіх енергоблоків і вимагає вжиття надзвичайних заходів.

Але одночасна зупинка всіх енергоблоків Чорнобильської АЕС напередодні зими підвищує ризик можливого виникнення непередбачених наслідків, пов'язаних насамперед із ядерно безпечним станом реакторів.

Уряд не виконав тієї частини постанови Верховної Ради Української РСР від 1 серпня 1990 року, що стосується виведення з експлуатації Чорнобильської АЕС, — чим ще більше ускладнив ситуацію.

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Інформацію Урядової комісії про причини пожежі, що сталася 11 жовтня 1991 року на другому енергоблоці Чорнобильської АЕС, взяти до відома.

2. Доручити Кабінету міністрів України:

— другий енергоблок Чорнобильської АЕС зупинити і негайно приступити до виведення його з експлуатації;

— зупинити роботу першого і третього енергоблоків Чорнобильської АЕС у мінімально можливі за технічними умовами строки не пізніше 1993 року з наступним виведенням блоків з експлуатації при дотриманні ядерно безпечного режиму реакторів;

— з 15 листопада 1991 року відкрити фінансування всього технологічного комплексу робіт, пов'язаних з зупинкою і виведенням блоків Чорнобильської АЕС із експлуатації;

— з урахуванням пропозицій дирекції Чорнобильської АЕС розробити до 1 грудня 1991 року і реалізувати заходи по соціальному захисту колективу Чорнобильської АЕС, передбачивши при цьому збереження оптимальної кількості спеціалістів для забезпечення необхідного рівня ядерної і радіаційної безпеки на всіх етапах виведення енергоблоків із експлуатації;

— до 15 листопада подати на розгляд Верховної Ради України концепцію паливно-енергетичної програми України та пропозиції по прискореному введенню і забезпеченню паливом енергетичних потужностей, що замінять Чорнобильську АЕС;

— до 15 листопада подати Верховній Раді України пропозиції про створення державного органу, на який буде покладено вирішення всього комплексу питань, пов'язаних з регулюванням ядерної і радіаційної безпеки, та науково-дослідного забезпечення розвитку ядерних і радіаційних технологій в інтересах народного господарства України.

3. Схвалити текст Звернення Верховної Ради України до Організації Об'єднаних Націй та урядів країн світу про надання допомоги по вирішенню Чорнобильської проблеми (додається).

4. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на комісії Верховної Ради України з питань Чорнобильської катастрофи, з питань розвитку базових галузей народного господарства, у питаннях екології та раціонального природокористування.

Голова Верховної Ради України
Л. КРАВЧУК.

м. Київ
29 жовтня 1991 року

ЗВЕРНЕННЯ

Верховної Ради України до Організації Об'єднаних Націй та урядів країн світу про надання допомоги по вирішенню Чорнобильської проблеми

Чорнобильська катастрофа 1986 року була найбільшою технологічною катастрофою в історії людства, яка показала всьому світові, до якої фатальної межі він наблизився внаслідок безпрецедентного нарощування ядерних потужностей, зумовленого військово-промисловим комплексом.

За останні п'ять років у світі відбулися великі політичні зміни, результатом яких стало активне ядерне роззброєння, довіра, прагнення до плідного співробітництва.

Розуміючи це і визнаючи, що Чорнобильська АЕС продовжує викликати глобальну загрозу для всього світу, парламент України прийняв рішення про виведення з експлуатації цієї станції до 1995 року.

Однак пожежа в жовтні 1991 року, що викликала різко негативну реакцію світової громадськості, поставила на порядок денний питання про негайне зупинення Чорнобильської атомної електростанції.

Незалежна Україна і її парламент розуміють свою відповідальність перед світовою громадськістю. Разом з тим надзвичайна складність науково-технічних проблем, повна відсутність світового досвіду виводу з експлуатації АЕС і захоронення відпрацьованого палива, а також і економічні труднощі не дозволяють Україні самостійно вирішити цю проблему і змушують звернутися до Організації Об'єднаних Націй та урядів країн світу за наданням допомоги.

Від імені народу України, від імені всіх, хто постраждав від аварії, виходячи з турботи про глобальну безпеку, Верховна Рада незалежної України просить Організацію Об'єднаних Націй виступити ініціатором створення науково-технічної програми виведення атомної електростанції з експлуатації та спеціального фонду цілеспрямованого комплексного вирішення цієї проблеми.

Реалізація програми «Чорнобиль» передовими світовими компаніями на конкурсній основі дозволила б уперше розв'язати складні науково-технічні завдання виведення з експлуатації Чорнобильської АЕС, знешкодження саркофага як найбільш небезпечного ядерного об'єкта, а також стала б міцним фундаментом для багатостороннього співробітництва на сучасному науково-технічному рівні, допомогла б набути людству унікального досвіду.

Верховна Рада України сподівається, що всі країни світу, в першу чергу ядерні, підтримають цю гуманну ініціативу.

Мінфін «закриває» українське кіно?

Ще кілька років тому ми любили повторювати, що українські документалісти випереджають своїх колег, які працюють в ігровому кіно. І то було справді так. Адже ті перші фільми про сталінсько-більшовицький терор на Україні, про духовне зубожіння нашого народу, про страшні екологічні проблеми давали підстави для подібного твердження.

І ось завершено перегляд більш ніж тридцяти документальних стрічок.

— Фільми, представлені на першому Всеукраїнському кінофестивалі, переконали нас у тому, що українські документалісти, опинившись кілька років тому поверхом вище від ігрового кіно, так там і залишились. Йде повторення одних і тих самих тем. Ті самі блоки, ті самі епізоди, ті самі кадри переходять з фільму у фільм. Звичайно, поміж усього цього ми побачили кілька свічечок наприкінці тунелю, але, на превеликий жаль, їх мало. І про те, кому ми віддали перевагу, ви дізнаєтесь через два дні. А поки що з великою неохотою змушений констатувати якийсь дивний стан у сучасному документальному кіно: втрачається майстерність і на рівні драматургії, і на рівні режисури, і в операторських зйомках, — це думка кінознавця Миколи Слободяна.

Ось таким несподіваним виявився заспів прес-конференції, яку в понеділок влаштували організатори фестивалю. І поодинокі спроби присутніх кінорежисерів, які працюють у документальному кіно, дещо пом'якшити цю оцінку, як на мене, були непереконливі. Єдине, з чим можна погодитися, це те, що наші документалісти роблять фільми, а для кого — не знають. Не знають, бо тих фільмів ніхто не купує і, певна річ, вони не знаходять свого глядача.

І в даному разі документалісти, які так багато зробили (і роблять!) для духовного відродження нашої напівнезалежної України, мали б розраховувати на державну підтримку. Але те, що ми почули на прес-конференції, буквально приголомшило всіх. Виявляється, Мінфін України вирішив припинити державне фінансування кінематографії. «Всі угоди, підписані до нинішнього дня, очевидно, частково фінансуватимуться, все інше — перекривається», — повідомив журналістів кінорежисер Ярослав Лупій. — Отже, нам, очевидно, доведеться розпрощатися з багатьма творчими задумами. Я не можу збагнути тільки одного: невже в нашому уряді, в тому ж самому Мінфіні не розуміють, що без духовності не буде майбутньої незалежної України».

Що ж, своєрідний «подарунок» підніс Мінфін республіки українським митцям.

Роман ВАТРИЧ.

ВІД СТЕФАНИКА ДО КОЦЮБИНСЬКОГО

Бліц-інтерв'ю

Режисера Леоніда Осику ми знаємо передусім як виразного представника плеяди творців так званого українського поетичного кіно. Того кіно, яке засвідчило великі потенційні можливості нашого національного кінематографу і яке постійно піддавалось остракізмові з боку офіційної ідеології, безжально нищилось бездарним чиновництвом з проімперським мисленням.

На першому Всеукраїнському кінофестивалі ми побачили новий фільм Л. Осики «Подарунок на іменини», знятий за мотивами оповідань М. Коцюбинського.

— Чим обумовлене ваше звертання до творчості Михайла Коцюбинського?

— Зняти фільм за творами Коцюбинського я хотів ще років двадцять-п'ятнадцять тому. Інша річ, що мені не давали цього зробити.

А чому саме Коцюбинського? Передусім мене завжди обурювало й ображало трактування творчості цього геніального письменника шкільною програмою. У мене таке враження, що цього майстра прози плутають у школі з його сином Юрієм, який допомагав більшовикам душити українську державність. Ось і йде поцінування літературних творів за традиційною вульгаризаторською схемою: якщо є образ революціонера — значить, твір вищого гатунку, немає — нам не підходить.

От і «Подарунок на іменини» — геніальна новела письменника. І справа не в революціонерці, яку засудили до страти за терор, а в ідіотській витівці царського жандарма. Бо на місці терористки могла бути, скажімо, вбивця чи злодійка. І це суттєво не міняло б головного задуму твору. Бо хлопчик-гімназист пошкодував засуджену до страти не як революціонерку, а як людину, в якої хочуть відібрати найбільший дар Божий — життя. Одне слово, я хотів «реабілітувати» творчість Михайла Коцюбинського в очах наших глядачів, очистити її від намулу вульгаризаторської критики.

— А щось спільне між новелістикою Стефаника, до якої ви як режисер звернулися наприкінці 60-х років, і новелістикою Коцюбинського ви знаходили?

— О так, найголовнішу спільність — вони обидва геніальні.

А потім мені дуже прикро, що окрім геніальної кінострічки Сергія Параджанова «Тіні забутих предків» ми не бачили творчості Михайла Коцюбинського, чи точніше — його справжнього творчого обличчя на екрані. Та й, зрештою, Коцюбинський, як автор «Тіней...», зовсім не подібний до того, яким він постає з «Подарунка на іменини» та інших оповідань, що лягли в основу мого фільму.

— Де ви знайшли такого симпатичного хлопчика, який непогано зіграв сина жандарма, особливо у фінальних сценах?

— То Мишко Дементьєв — син моїх добрих приятелів. Я добре його знаю ще змалку, адже батько того хлопчика працював і у нас, на кіностудії імені Довженка. А сам Мишко знявся вже у двох кінострічках, поставлених мною — першою була в нього епізодична і набагато простіша роль в «Етюдах про Врубеля».

— Отже, Стефаник, Франко, за ними — Коцюбинський... А творчість ще якого українського письменника найбільше збуджує вашу творчу уяву, не дає спокою?

— На жаль, у мене таке враження, що це останній мій фільм, озвучений українською мовою.

— А то чому такий песимістичний настрій?

— Бо немає за що знімати. Фільм «Подарунок на іменини» я знімав як державне замовлення. І то насилу добився, щоб людям, зайнятим на зйомках, дали по півтора окладу. А поруч знімали фільми, де люди одержували по три-чотири оклади. То чи можу я собі набрати групу тих митців, які найбільше мені підходять за своєю манерою гри?

А сам фестиваль дав нам ще одну можливість показати людям фільм «Подарунок на іменини», бо він досі нікому не проданий, його наш прокат не придбав. А не купують тому, що картину ніхто не продає. Та й існує вона лише в одній копії.

Зараз маю намір зняти кінострічку за повістю Богдана Лепкого «Крутіж». Але потрібні кошти, потрібні спонсори, а без цього не можу приступити до роботи.

Розмову вів Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ.

У ТРЯСОВИНІ СТРАХУ І БЕЗНАДІЇ

Та атмосфера, що постає у фільмі Олександра Муратова «Танго смерті», знятого за «Повістю про санаторійну зону» Миколи Хвильового, нагадує трясовину, яка вхопила людину в свої страшні, смертельні обійми і немає від них уже ніякого порятунку.

— Ми намагалися зберегти дуже специфічну національну атмосферу твору, його загадковість, його, не боюся цього слова, сексуальність. Окрім детективної фабули, грунтом фільму є своєрідне і досить відверто зображене кохання, хворобливе, як і все наше життя,— говорить автор сценарію і режисер-постановник фільму О. Муратов.

«Повість про санаторійну зону» — то твір-застереження. І хоч з часу його написання минуло шістдесят років, фільм «Танго смерті» також застерігає і попереджує: без совісті, гідності і правди люди втрачають свою подобу, стають безвільним стадом.

Фото Віталія ЗАПОРОЖЧЕНКА.

VNESHEXPO Business

До уваги ділових людей

Встановити довгострокові комерційні зв'язки, укласти вигідні контракти, домовитися про створення спільних підприємств Ви зможете на виставці продукції виробників м. Лодзь (Польща), влаштованій фірмою «ЗовнішЕкспоБізнес» і агентством «Скамекс».

У широкому виборі представлені:

— барвники (зразки і каталоги) для фарбування і набивки волокна, паперу;
— прояснювачі оптичні для різних галузей промисловості;
— гранулат зм'якшеного поліхлорвінілу;
— вироби з поліуретанової піни;
— лінії для виготовлення підошв;
— косметика, текстиль, тканини, пряжа, вікна з поліхлорвінілу, продукти.

Зацікавленим споживачам пропонуються вилочні електронавантажувачі, оснащення вітрильних човнів (такелаж, парусина).

Польські фірми:

— виявляють особливий інтерес до ділового партнерства з представниками паперової, текстильної, взуттєвої, кабельної, меблевої промисловості, підприємствами по випуску синтетичних миючих засобів;
— бажають співробітничати в організації спільного виробництва пластмасової упаковки, косметичних виробів, надаючи для цього необхідне обладнання і сучасну технологію;
— зацікавлені у налагодженні кооперації з українськими партнерами у виготовленні та збуті оснащення для вітрильних човнів.

Виставка працюватиме 20—22 листопада у приміщенні виставочно-комерційного центру (Київ-53, Львівська площа, 8) з 10 до 17 години.

Контактні телефони Фірми «ЗовнішЕкспоБізнес»:

212-59-73
212-83-36
212-83-90

Факс: 212-29-97

ЕСТЬ ДЕЛО

— Ваша идея — ПРИВАТИЗИРОВАТЬ, АКЦИОНИРОВАТЬ, СТАБИЛИЗИРОВАТЬ, ПЕРЕПРОФИЛИРОВАТЬ, МОДЕРНИЗИРОВАТЬ ПРОИЗВОДСТВО!

Отлично!

— Спасти деньги от инфляции?

— Прекрасно!

— Занять достойное место в новой экономической структуре?

Блестяще!

...Но как?

Российское Инвестиционное Акционерное Общество РИНАКО — реальный шанс для Вас и для Вашего предприятия

Ринако вкладывает деньги в создание высокоэффективных производств, помогает предприятиям перейти к негосударственным формам собственности и содействует созданию отечественного рынка ценных бумаг.

Общая эмиссия акций РИНАКО — на 1 млрд. 200 млн. рублей. Только до 27 ноября 1991 года Вы сможете приобрести акции по номиналу: одна акция — одна тысяча. Акции продаются только пакетами по 50 штук.

Отдача на вложенный в проекты РИНАКО капитал 50—450%.

Учредители РИНАКО:

— АО «Российская товарно-сырьевая биржа»
— АО «Военно-промышленная биржа»
— Российский национальный коммерческий банк
— Московский межрегиональный банк
— Технобанк
— АО «Азиатская биржа»
— Телекомпания «ВКТ» и другие

ЖЕЛАЮТ ВАМ УСПЕХА!

Хотите почувствовать себя настоящим хозяином?
ТОГДА:
От слов — к делу. РИНАКО — это дело. Настоящее дело.

936-07-66 (круглосуточный многоканальный тел. в Москве)
(095) 262-44-06 (факс)
(095) 936-75-45 (факс)
Телетайп: 346758 СТРЕЛА
Адрес: 101000, Москва, Новая площадь, 3/4, подъезд 6.

РИНАКО

ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ЦИКЛ»

Республіканського виробничого об'єднання «Украгропромреммаш»

Пропонує майбутнім замовникам повний набір послуг:

1. Надання консультації і допомоги у виборі та придбанні необхідного Вам комп'ютера.
2. Встановлення його на Вашому робочому місці.
3. Технічне обслуговування та ремонт комп'ютера.
4. Програмне забезпечення.
5. Супроводження власного програмного забезпечення, що гарантує Вам внесення змін та доповнень до діючих програм.

Пересвідчитись, як працюють програми, Ви зможете на підприємствах нашого об'єднання.

Звертаємо увагу керівників баз постачання та комплектації! Ми виконуємо впровадження програм спільно з ВНВО «Агропромснаб» (м. Рязань):

— облік матеріальних цінностей на складі,
— контроль виконання договірних зобов'язань,
— облік та виписка банківських документів,
— розрахунки з постачальниками та споживачами,
— аналіз діяльності бази.

Ці програмні комплекси впроваджено на спеціалізованій базі постачання об'єднання.

Увага! При укладанні договору на впровадження кількох програм замовнику надається знижка!

Підприємство залучає до співпраці висококваліфікованих спеціалістів, створює тимчасові трудові колективи.

За довідками звертатися: 253125, м. Київ, пр. Визволителів, 3. Тел. (044) 543-95-39.

ДО УВАГИ ПІДПРИЄМЦІВ, ЧЛЕНІВ СПІЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ, ІНОЗЕМНИХ БІЗНЕСМЕНІВ!

Підприємці України, які зв'язані у своїй роботі з використанням іноземного капіталу, іноземними інвестиціями та зовнішньоекономічною діяльністю, об'єднуються в Українську лігу спільних та іноземних підприємств (УЛСІП).

Ліга покликана стати громадсько-господарською організацією, побудованою на засадах асоціації. Основне завдання ліги — створення умов для розвитку підприємств, залучення в Україну іноземних інвестицій, захист прав спільних та іноземних підприємств.

Перший (установчий) Конгрес ліги відбудеться 16 листопада у Києві за адресою: Львівська площа, 8, зал Міністерства торгівлі України. Початок роботи об 11.00, реєстрація учасників Конгресу ліги о 9.30.

Про своє рішення взяти участь у Конгресі повідомте за адресою: 254034, Київ-34, вул. Рейтарська, 19, президента Української федерації профспілкових організацій спільних підприємств Святослава Георгійовича Виграна. Тел. **228-34-06**, факс **228-53-06**.

ІНІЦІАТИВНИЙ КОМІТЕТ.

Мале підприємство «Ініціатива» запрошує до співробітництва:

— тимчасові трудові і творчі колективи із своїми обсягами робіт;
— осіб, бажаючих займатися посередницькою діяльністю (за умови задовільної роботи посередника може бути розглянуте питання про організацію філіалу МП).

Оплата праці:
— до 90% від вартості робіт (кошторисної вартості за відрахуванням матеріальних цінностей);
— 2000 карбованців і більше оплата одного працюючого.

Розрахунок через касу підприємства протягом п'яти днів після виконаних робіт.

Наша адреса: 251780, Чернігівська область, м. Н.-Сіверський, а/я № 14; телефон: 2-48-64.
ЧМВП «Ініціатива».

ЛЬВІВ
СУПЕРРОК—КОНЦЕРТ
«РОК ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ»

16 листопада, 18-00, велотрек СКА.

У програмі: «Пам'ятки архітектури», «Ейфорія», «Білий загін», «999», «Плач Єремії», «Клуб шанувальників чаю» (Львів), «Табула раса», «Жаба в дирижаблі» (Київ), «Імперія» (Полтава).

ГОЛОВНИЙ СПОНСОР — «ЛЬВІВСЬКА ГОСПОДАРСЬКА СПІЛКА».
СУС, Студентське братство, центр «ВИВИХ», фонд «Молода Україна», ОМК в період з 4 по 10 листопада.

Увага! Всім, хто молодий душею!

16 листопада, у Львові, в приміщенні велотреку СКА відбудеться великий рок-концерт «Рок за Незалежність» за участю: «Пам'ятки архітектури», «Ейфорія», «Білий загін» (Львів), «Табула раса», «Жаба в дирижаблі» (Київ), «999», «Плач Єремії», «Клуб шанувальників чаю» (Львів), «Імперія» (Полтава).

Головний спонсор — «Львівська господарська спілка».
СУС, «Студентське Братство»
центр «ВИВИХ»
фонд «Молода Україна»
ОМК.

ЧЕКАЄМО В ГОСТІ ЮРАНА

Футбол

Як відомо, нинішній розіграш Кубка європейських чемпіонів з футболу проходить за новою системою, що робить турнір набагато цікавішим. Збільшується кількість матчів, зводяться до мінімуму різні випадковості. Адже з чвертьфіналу вісім найсильніших клубів, розділені на дві підгрупи, проводять двоколовий турнір (матч вдома і на виїзді).

Пропонуємо календар цього цікавого турніру: **27 листопада. Група «А».** «Андерлехт» (Бельгія) — «Панатінаїкос» (Греція), «Сампдорія» (Італія) — «Црвена звезда» (Югославія); **група «Б»** — «Барселона» (Іспанія) — «Спарта» (ЧСФР), «Динамо» (Київ, Україна) — «Бенфіка» (Лісcабон, Португалія). **11 грудня.** «Црвена звезда» — «Андерлехт», «Панатінаїкос» — «Сампдорія»; «Бенфіка» — «Барселона»; «Спарта» — «Динамо». **4 березня 1992 року.** «Панатінаїкос» — «Црвена звезда», «Андерлехт» — «Сампдорія»; «Бенфіка» — «Спарта», «Динамо» — «Барселона». **18 березня.** «Црвена звезда» — «Панатінаїкос», «Сампдорія» — «Андерлехт»; «Спарта» — «Бенфіка», «Барселона» — «Динамо». **1 квітня.** «Панатінаїкос» — «Андерлехт», «Црвена звезда» — «Сампдорія»; «Спарта» — «Барселона», «Бенфіка» — «Динамо». **15 квітня.** «Андерлехт» — «Црвена звезда», «Сампдорія» — «Панатінаїкос»; «Барселона» — «Бенфіка», «Динамо» — «Спарта».

— Київські динамівці знали, за що боролися: перемога в Копенгагені над «Брондбю», в яку, окрім них самих, навряд чи хтось ще вірив, відкрила їм доступ до грошей Європейської спілки футбольних асоціацій (УЄФА). На голови киян «проллється» золотий дощ з швейцарських франків, які УЄФА отримає за продаж прав на телетрансляцію матчів групових турнірів Кубка чемпіонів. П'ятдесят чотири відсотки від надходжень розділять між собою тих вісім клубів. Як би там не було, кияни, які, очевидно, в останнє брали участь у чемпіонаті СРСР, заслужили по праву це місце серед найсильніших, — коментує кореспондент ТАРС К. Клещев.

Як же динамівці готуватимуться до цих подій? Про це запитав їхнього головного тренера **Анатолія Пузача.**

— Слава Богу, матимемо змогу підтримати ігровий тонус у команди, — сказав він. — 15 листопада в Києві у матчі-відповіді Кубка країни приймаємо охтирський «Нафтовик» — команду цікаву, лідера другої ліги. Потім 23 листопада, за кілька днів перед зустріччю з «Бенфікою», проведемо ще один кубковий внутрішній поєдинок з мінським «Динамо».

Тепер нас і погода не лякає. Адже поле на Республіканському стадіоні має електропідігрів. Головне, щоб не було рясних опадів. Але і вони — не велика біда...

Отже, попереду у прихильників футболу України багато цікавих подій. Нагадаємо, що в складі лісcабонської «Бенфіки» — першого суперника на шляху наших динамівців — грає Сергій Юран. Що ж, гадаю, зустріч з ним буде приємною і цікавою. Кажуть, що колишній київський динамовець в Португалії виступає яскраво і результативно. Пікантна ситуація, чи не правда?

Віктор ГЕНЧУК.

Стрімким, технічним, результативним запам'ятався Сергій Юран українським прихильникам футболу. А який він тепер, коли став гравцем «Бенфіки»? Відповідь на це запитання дасть поєдинок між клубом з Лісcабону та київським «Динамо».

Фото Миколи БОЧКА.

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради України

Головний редактор
Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:
Анатолій ГОРЛОВ
перший заступник головного редактора
Олександр БІЛИК
заступник головного редактора
Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ
член-кореспондент АН України
Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ
оглядач, завідуючий відділом культури
Леонід САМОЙЛЕНКО
заступник головного редактора
Борис СИДОРЕНКО
заступник головного редактора
Анатолій СОЛОНСЬКИЙ
редактор відділу кореспондентської мережі
Віталій СУДДЯ
відповідальний секретар

Баскетбол

ЄВРОПЕЙСЬКІ ІСПИТИ КИЯНОК

Баскетболістки київського «Динамо», як і їхні земляки-футболісти, вийшли до чергового етапу розиграшу Кубка європейських чемпіонів. Пропонуємо вам календар зустрічей першого кола змагань шістки найсильніших: **28 листопада. «Комо Джерсі»** (Італія) — **«Динамо»** (Київ, Україна). **5 грудня. «Дорна»** (Іспанія) — **«Динамо». 12 грудня. «Динамо»** — **«Спортінг»** (Афіни, Греція). **19 грудня. «Динамо» — «Кале»** (Франція). **9 січня 1992 року. «Арвіка»** (Швеція) — **«Динамо».**

З ПОТОКУ ПОВІДОМЛЕНЬ

Хокей. Київський «Сокіл» посів друге місце і отримав приз у 20 тисяч карбованців на турнірі в Челябінську. В головному матчі наші земляки програли ХК «Рига» — 2:4.

Мільйон карбованців — головний приз турніру в Москві, організованого біржею «Аліса», дістався московському «Спартаку», який в фіналі взяв гору над ЦСКА —2:1.

Збірні СРСР та Швеції зіграли між собою — 2:2 і набрали по п'ять очок. Але Кубком Німеччини заволоділи перші, бо мали ліпшу різницю закинутих і пропущених шайб.

Сани. У Сігулді (Латвія) пройшли відкриті змагання за Кубок Союзу. Приз у жінок виборола киянка Наталя Якушенко.

«НОВИМ» КУРСОМ?..

Гандбол

На установчу конференцію національної Федерації гандболу йшов, сподіваючись на реальні зміни, які назріли в нашому спорті і, зокрема, в цьому виді. А от залишав те шановне зібрання з двояким почуттям...

Спершу, як годиться, був звіт голови президії Федерації Геннадія Білокопитова. І запитань до доповідача не було. Що насторожило найбільше і здивувало не менше.

Утім, коли заслужений майстер спорту Галина Захарова почала зачитувати пункт за пунктом розділи нового Статуту головного гандбольного органу нашої незалежної держави, в залі (конференція проходила в актовому залі Міністерства в справах молоді, фізкультури і спорту України) нарешті запанувала ділова атмосфера. Обговорення йшло зацікавлено і конструктивно. Майже одноголосно вирішили, що Федерація буде громадською. А це означає, що вона претендує на повну самостійність, беручи на власні плечі весь тягар забезпечення життєдіяльності великого і складного гандбольного механізму в Україні.

Повторюю, було багато доречних і корисних пропозицій. Особливо відзначу принциповість і професійну обізнаність майстра спорту міжнародного класу, у минулому воротаря збірної країни, киянина Сергія Кочергіна. Але, забігаючи наперед, зазначу: цій людині — зацікавленій, зі свіжим мисленням, на жаль, чомусь не знайшлося місця в керівних органах Федерації. З усього було видно, що Кочергін з його почуттям принциповості і справедливості, зрозуміло, в декого, хто ще не втратив влади і таких, симпатій не викликає. Отож Сергій з невеликим відривом все ж програв боротьбу за крісло виконавчого директора Федерації заслуженому тренерові СРСР Борису Юмашеву.

А головою національної Федерації гандболу України обрали заступника міністра економіки республіки Юрія Двойних. Новий президент — майстер спорту... з самбо, першорозрядник з волейболу. Одне слово, в спорті не новачок. Юрій Олексійович пообіцяв підшукати солідних спонсорів для гандболу, робити все від нього залежне, щоб цей вид спорту в Україні розвивався.

Нарешті, третє з головних питань, які обговорювалися на конференції: проведення національних чемпіонатів серед жіночих та чоловічих клубів. Було багато сказано розумних і зацікавлених слів. Група тренерів (і таких, мабуть, більшість) вважає, що українські чемпіонати повинні бути основними змаганнями для наших клубів, організовуватися на найвищому рівні. Їхні переможці, зрозуміло, з часом змагатимуться в єврокубках. І робити крок у цей бік треба не зволікаючи.

Але, на жаль, знайшлися й такі, які продовжують мислити категоріями вчорашнього дня. Скажімо, наставник жіночого клубу «Автомобіліст» (Бровари), заслужений тренер СРСР Павло Чумаков ніяк не міг, чи не хотів, збагнути: як це самостійно, як це національний чемпіонат? Хіба обійтись, як на нього, без всесоюзного (читай імперського) турніру?

Так і кортить заперечити цьому відомому тренеру: шановний Павле Павловичу, озирніться, Союзу вже немає. Віддав Богові душу, бідолага.

Така позиція П. Чумакова стала ще зрозумілішою, коли дізнався, як він поставився до чемпіонату України, що проходив цими днями в Броварах. Керований Чумаковим «Автомобіліст» похапцем, за кілька днів, зіграв усі матчі (по два на день), бо поспішав до Угорщини. І потенційно чи не найсильніша в Україні команда броварчанок посіла лише четверте місце. От вам ілюстрація ставлення до ідеї національного чемпіонату. Цей турнір ніколи не стане значущим і авторитетним, якщо до нього буде таке ставлення, як у броварському клубі.

А чемпіоном України стали гандболістки запорізького «Мотору», «срібло» — в київського «Спартака», бронзові нагороди — у львівської «Галичанки».

Отже, на конференції здійснено велику і корисну роботу. Але український гандбол піде новим курсом, який поведе до перемог і добробуту, лише тоді, коли більшість людей, від яких багато в чому залежить доля цього виду спорту в Україні, окрім своїх ділових якостей, виявлятимуть і щирий, дуже важливий патріотизм, а не керуватимуться виключно егоїстичними мотивами.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Заступник головного редактора — Олександр Білик.
Чергові редактори — Володимир Савцов, Марина Дятлова.
Автори макета — Анатолій Мироничев, Леонід Підлужний.
Випусковий — Леонід Клюско.
Оформлення — Володимир Кисельов.
Коректори: Валентина Лукаш, Ірина Бабич, Валентина Восколович, Галина Каблак, Ольга Малкіна, Євгенія Оратовська, Олена Чоповська.
Верстальники: Тетяна Балюк, Ольга Яценко, Алла Будникова, Марія Солодюк, Сергій Скаженюк.
Лінотипісти: Наталія Позняк, Валентина Чичирко.

* * *

Комбінат друку видавництва «Радянська Україна» проспект Перемоги, 50 252047, Київ 47.
Індекс 60955.
Тираж 158.700
Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.
Зам. 0315219.